

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

APRIL 3 · 2008

Medaljkonstnären
Hans Karl Burgeff

Sveriges regenter
och andra
myntutgivare

Plåtmynt med
ingraverad uppgift
om dess vikt

Porlinsmynten
från gamla Siam

SNF:s
årsberättelse 2007

Pris 20 kr

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

presenteras även på Svenska Numismatiska Föreningens och Kungl. Myntkabinettets hemsidor: www.numismatik.se respektive www.myntkabinettet.se.

Den tryckta tidskriften kommer ut första veckan i februari – maj, september – december. På hemsidorna kan sedan man ta del av SNT i lågupplöst pdf-format.

1/12 sida
47x50
mm:
250 kr

1/8 sida
72x50
mm:
350 kr

1/6 sida
47x105
mm:
400 kr

1/4 sida
72x105
mm:
600 kr

1/2 sida
151x105
mm:
1.200 kr

Helsida
151 x 214 mm:
2.000 kr

2:a och 3:e omslags-
sidan:
2.500 kr
4:e omslagssidan:
5.000 kr

Annonser på årsbasis får 20% rabatt.

Kontakta Carin Hirsch Lundborg på föreningens kansli,
e-post: carin@numismatik.se

Annonstopp senast den 1:a i månaden före utgivning.

Enskilda SNF-medlemmar erbjuds gratis annons med högst tre rader att köpa, sälja eller byta samlarobjekt.

Annonser som inte är förenliga med SNF:s, FIDEM:s och AINP:s etik avböjs.

Innehåll SNT 3 • 2008

Sid.

Artiklar och notiser

Medaljgåva från den tyske konstnären Hans Karl Burgeffs änka	52
Ericssberg 2 och 3 – auktioner under 2008	57
Stulna mynt åter!	57
Sveriges regenter och andra myntutgivare	58
Plåtmynt med ingraverad uppgift om dess vikt	60
Porslinsmynt från det gamla Siam	62
Målaren Fredrik Wilhelm Scholanders sedelförslag från 1877	66
Medaljaskar till salu i Karl XIII:s Stockholm	67
Årsberättelse för år 2007 avgiven av styrelsen för Svenska Numismatiska Föreningen	68
En annorlunda myntsamlare i Piteå	71
Några tidiga minnen från svensk travsport	72

Stående rubriker

Boktips	56
Pressmeddelande. Nya former för utgivning av minnesmynt	57
Nytt om böcker – recensioner	63
Personalia	73
Tumba Bruksmuseum. Program	73
Föreningar	73

Omslag

Porslinsmynt – också använda som spelmarker – gångbara i det gamla Siam från 1760. De fanns i valörerna 1 *salung*, 1 *fuang*, 1 *song pei*, 1 *pai*, 1 *att* och 1/16 *song pei*. År 1871 förbjöds användningen av porslinsmynt som betalningsmedel.

Vill du veta mer så läs Ian Wiséhns artikel på sidorna 62-63. Skannad sida ur *Siamese Porcelain and other tokens* av H. A. Ramsden, Yokohama 1911.

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

i samarbete med

KUNGL. MYNTKABINETTET

Föreningen:

Banérgatan 17 nb
115 22 Stockholm
Tel. 08-667 55 98
onsdag – torsdag
kl. 10.00 – 13.00
Fax 08-667 07 71

E-post: info@numismatik.se

Postgiro 15 00 07-3
Bankgiro 219-0502
Svenska Handelsbanken

Redaktionen:

Kungl. Myntkabinettet
Box 5428
114 84 Stockholm
Tel. 08-5195 5300
Fax 08-411 22 14

E-post: info@myntkabinettet.se

Ansvarig utgivare:

Ian Wiséhn

Huvudredaktör och layout:
Monica Golabiewski Lannby

Prenumerationer:

Pris 200 kr/år (8 nr)
Medlemmar erhåller tidningen
automatiskt

SNT trycks med bidrag från
Gunnar Ekströms stiftelse
samt Sven Svenssons stiftelse.
För insänt, ej beställt, material
ansvaras ej. SNT:s texter och bilder
lagras elektroniskt och publiceras
i pdf-format på SNF:s och KMK:s
hemsidor. Den som sänder material
till SNT anses medger elektronisk
lagring/publicering.

Tryck:

Alfa Print, Sundbyberg

ISSN 0283-071X

Föreningens aktiviteter

Våren 2008

APRIL

12 FRIMYNT i Helsingborg
Plats Idrottens Hus, Helsingborg
11.00- Representanter för SNF finns på plats med bokbord och
18.00 föreningsinformation.

27 Föreningsdag på Tumba Bruksmuseum

Plats Sven Palmes väg 2, Tumba.
12.00 Visning av museet med fokus på säkerhet på nya sedlar. Det finns också
möjlighet till att prova på handpapperstillverkning. Därefter kan övriga
basutställningar samt den nyöppnade utställningen om idrott på bruket be-
sökas. Föreningen bjuder på kaffe/thé och smörgås. *Den 27 april släpper
Tumba Bruksmuseum ett specialtillverkat handgjort papper från original-
formen år 1866. Priset är 480 kr och upplagan är begränsad till 25 ark.*
Obligatorisk föransmälan till besöket senast 20/4 till Elin Ekeröth på
info@tumbabruksmuseum.se eller 08-5195 5346.

30 Föreningskväll

Plats Banérgatan 17, kl. 18.00.

MAJ

3 – 4 Svenska Numismatiska Föreningens årsmöteshelg med auktion
Plats Karlshamn, Flottans män, Lärkgatan 2
(vid Hamnparken och utvandrarmonumentet)

Lördag 3 maj 2008

12.15 Lunch på Karlmans, Varvsgatan 1. Föredrag av Frédéric Elfver: *Den
vikingatida skatten från Mörrum*. Pris för lunch inkl dryck och kaffe är 90 kr.
13.15 Auktionsvisning.
14.00 Svensson-auktion.
17.00- *Årsmöte*.
18.30 Förslag från styrelsen angående ändring av stadgarna:
Enligt nu lydande formulering skall fyra styrelsesuppleanter väljas vid
årsmötet: §4.6 Val av fyra styrelsesuppleanter. Styrelsens förslag är att
formuleringen ändras till: Val av upp till fyra styrelsesuppleanter. Den nya
lydelsen inskränker ej årsmötets rättighet att välja fyra styrelsesuppleanter
utan ger årsmötet möjlighet att efter tillgång välja så många styrelsesupp-
leanter som står till förfogande. Den nya lydelsen minskar risken för
vakanser bland styrelsesuppleanterna vid årsmötetstillfället.
19.15 *Middag* på restaurang Karlmans. Kåseri av Magnus Tagesson: *Otto Smith*.
En tre rätters meny kostar 245 kr och består av:
Förrätt, gravad lax med bödchips, pesto & citron.
En av följande tre varmrätter väljs på plats:
Helstekt fläskfilé med rostad mandelpoatis & bearnaisesås.
Varmrökt lax med ljummen potatissallad & pepparrotscreme.
Majskyckling från Bjäre med tryffel- & blomkålsrisotto samt vitlökskry.
Dessert, chokladtarte med vaniljgrädd & mynta.
Kostnad för dryck tillkommer.

Anmälan

Bindande anmälan till lunchen på lördagen och middagen sker till Cecilia von
Heijne, tel.: 073-790 694, e-post: cecilia.vonheijne@myntkabinettet.se.
Därefter betalas avgiften för lunchen (90 kr) och/eller middagen (245 kr) in till
SNF:s PlusGiro 15 00 007-3. Detta måste vara gjort senast 20 april 2008.

Söndag 4 maj 2008

10.00 Stadsvandring alt. med besök på Karlshamns museum.
12.00 Lunch. Föredrag av Lars O. Lagerqvist: *Ericssbergssamlingen*.

Rum kan bokas på:

First hotell 0454-89 000. <http://www.firsthotels.com/sv/carlshamn>

Port hotell 0454-14 220. <http://www.porthotel.se/>

Ågatan 12 (en pub med 5 hotellrum) 0454-84 535. <http://www.agatan12.com/>

Medaljgåva från den tyske konstnären Hans Karl Burgeffs änka

Av Eva Wiséhn

Våren 2007 kontaktades Kungl. Myntkabinettet av Dr Wolfgang Steguweit vid Myntkabinettet på *Staatliche Museen* i Berlin. Steguweit meddelade att den tyske konstnären Hans Karl Burgeffs änka, Irmgard Lauscher-Koch, ville skänka medaljer till KMK. Hon hade redan skänkt ett flertal medaljer till myntkabinettet i Berlin och till *Coin and Medal Department* på British Museum i London.

HANS KARL BURGEFF föddes år 1928 i Würzburg och avled 2005 i Köln. Han var medaljkonstnär och konstprofessor. Som son till en universitetsprofessor i botanik var det självklart att han skulle ägna sig åt naturvetenskapliga studier. Detta gjorde han också, men ganska snart drogs hans intresse mer åt konsten och han började läsa konsthistoria.

År 1950 började Burgeff sin utbildning vid *Kunst- und Handwerkschule* i Würzburg för att 1951 fortsätta vid *Kölner Werkschule* där han studerade skulptur för professor Ludwig Gies. År 1956 blev han mästarelev.

Från 1957 var Burgeff självständig konstnär och ägnade sig framförallt åt kyrkliga motiv och föremål, som t.ex. kyrkoportaler, altardukar, krucifix och helgonstatyer. Från 1968 undervisade han i ämnet skulptur och 1974 blev han professor.

Burgeff använde ofta mytologiska motiv och berättelser ur den bibliska historien, men han arbetade även med aktuella händelser som t.ex. Berlinmurens fall.

Hans verksamhet kom också att intensivt ägnas åt medaljkonsten. Han har lämnat efter sig ca 250 medaljer. År 1967 deltog han med fyra medaljer vid FIDEM:s internationella utställning i Paris. Där visade han två medaljer präglade i silver (Christophorus och Everhard Jabach) och

Burgeff fick också göra ett minnesmynt, nämligen det över Max von Pettenkofer år 1968 i valören 5 Mark.

Det anses vara det djävaste porträttet i tysk mynthistoria sedan 1949.

två gjutna plaketter föreställande hans läromästare Ludwig Gies samt konstnärskollegan Hildegard Domizlaff. Därefter deltog han vid ett flertal FIDEM-utställningar, sista gången år 1998 i Haag.

År 2001 blev han hedersmedlem i *Deutsche Gesellschaft für Medaillen-kunst* och i november samma år blev han som förste pristagare belönad med det s.k. Hilde-Broer-priset.

Som konstnär baserade han sitt uttrycksätt i den moderna konsttraditionen. Han var starkt påverkad av det hans lärare förmedlat, nämligen frihet till motivet. Han sammanfattade själv konstnärskapet på följande sätt:

Har man en gång fått upp ögonen för vad som ligger bakom formerna, behöver man inte längre fråga en lärare. Läraren finns överallt, i varje sak, varje väsen eller verk ...

Burgeffs medaljer är ofta humoristiska med en intelligent vinkling i själva motivet.

Medaljerna

Genom den generösa gåvan har vi fått en fantastisk möjlighet att se en stor konstnärs utveckling och bearbetning av olika motiv.

Här följer en förteckning och beskrivning av de sexton medaljer som ingick i gåvan till Kungl. Myntkabinettet:

1. *Mondmann II* (= mångubben), utan år (1959), ensidig plakett, gjuten i brons, 60x52 mm.

En man som samlar ved syns bakifrån i en utbuktning som föreställer månen. W nr 15.

2. *Christophorus IV* (= Kristoffer), utan år (1963), ensidig, gjuten i tenn, 119x150 mm.

Genom floden vadar en böjd man med en stående gosse på sin rygg. Om man vrider medaljen medurs syns bilden av ett får. Det är fårets blod som skapar floden.

Enligt legenden ska Kristoffer ha varit en man som ville tjäna den starkaste herren. När han kom till en flodövergång hjälpte han de vägfarande över floden. En av dem var ett litet gossebarn. Barnet var så tungt att Kristoffer knappt orkade bära honom. Kristoffer frågade vem barnet var och fick till svar: "Jag är Jesus som bär all världens synder". W nr 39.

3. *Vater II* (= fader), utan år (1967), ensidig, gjuten i brons, patinerad, diam. 77 mm.

Konstnärens fader framställd i höger profil. W nr 56.

4. *Herakleum* (= björnloka), utan år (1969), ensidig, präglad i silver, 46x44 mm, oval.

Blomman är stiliserat avbildad. Medaljen var en utmärkelse och julklopp från *Kölner Werkschule*. W nr 73.

5. *Theodor Storm*, utan år (1969), präglad i koppar, patinerad, diam. 60 mm.

Åtsidan visar skriftställarens bröstbild *en face*. Frånsidan visar sandräfflor och musslor i strandkanten samt i centrum en rund inskriptionstavla. W nr 83.

6. *Pro Venetia II*, utan år (1973), präglad i brons, diam. 40 mm.

Medaljen präglades för den tyska UNESCO-kommissionen. Dess åtsida visar ett kvinnohuvud med slöja och hårnät. Frånsidan visar staden Venedig både från och mot dogepalatset och piazzan med de två kolonnerna. Randskrift: PRO · VENETIA · DEUTSCHE · UNESCO · KOMMISSION. W nr 107 jfr.

1.

2.

3.

4.

5.

7. *Est modus in rebus* I (= det ska vara måtta med allt eller varje sak har sin begränsning), utan år (1974), ensidig, gjuten i brons, diam. 145 mm.

Uttrycket är hämtat från Horatius satirer, vers 106. En öppen hand om-

given av proportions-, raster- och virvellinjer. Handen begränsas också av en ram. På framsidan finns anteckningar med tusch: *Horaz Sat / 1.1.106 / Est modus in rebus / sunt certi denique fines / quos ultra citraque nequit /*

consistere rektum (= varje sak har sin begränsning, och dessutom finns det bestämda gränser som man inte kan överskrida). Medaljen är präglad för Bundesbank. W nr 115.

⇒

6.

7.

9.

8.

10.

11.

8. *Offenbarungseid eines Lehrers* (= manifestationsed), utan år (1975), ensidig, gjuten i brons, patinerad, 114x169 mm.

Medaljen är tvärdelad genom en liten "sigillrulle" som ligger löst i medaljens fördjupning. Rullen är 39 mm lång med diam. 17 mm. Motivet är bröstbilden av en man med höjd hand. Lärarens huvud utgörs av det lilla rullsigillet. I bakgrunden syns avtrycket efter sigillet, en symbol för avtrycket läraren lämnar hos sina elever.

På fransidan finns en påklistrad etikett med texten: *Occidit miseris / crambe repetita magistros* (= det är kålen som värms upp gång på gång som dödar den arme skolmästaren) / *Juvenalis satir VII*. W nr 122.

9. *Europa auf dem Stier* (= Europa och tjuren) I, 1977, ensidig, gjuten i brons och oregelbundet oval, 82x73 mm.

Tjur på knä med en kvinnofigur på ryggen. I den grekiska mytologin var Europa dotter till den feniciske kungen Agenor. När Europa lekte på stranden såg hon en vit tjur med gyllene horn. Hon satte sig på tjuren för att rida. Då kastade sig tjuren ut i havet och förde Europa till Kreta. Där förvandlades tjuren till guden Zeus som tog Europa till sin älskarinna och hon födde honom tre söner. W nr 126.

10. *Zweihundert Jahre Universität Münster* (= universitetet i Münster 200 år), utan år (1980), präglad i silver, diam. 40 mm.

13.

Åtsidan visar Friedrich von Fürstenbergs porträtt, vänster sida, samt omskriften: UNIVERSITÄT • MÜNSTER • 1780 • 1980 • Friedrich von Fürstenberg grundade universitetet. Fransidan visar ett westfaliskt russ som blickar bakåt, på sadeln bär det en kartsch med skrifter och en uggla. W nr 147.

11. *Tod und Mädchen im Zirkuswagen* (= döden och flickan i cirkusvagnen), utan år (1981), ensidig, gjuten i brons, patinerad, diam. 70 mm.

Motivet är en bekransad dödskalle och en dansande flicka i en öppen cir-

12.

kusvagn. På fransidan ses en etikett med titeln Carrousel. W nr 154.

12. *Augenarztmedaille I* (= ögonläkaremedalj) I, utan år (1983), gjuten i brons, patinerad, diam. 96 mm.

Åtsidan visar en kvinna som betraktar sig i spegeln, framför henne ligger ett par glasögon. Fransidan visar Chiron som undervisar Asklepios. Till vänster om Chiron står: EUGEN / FICK (1829-1901, tysk medicinare som skapade de första kontaktlinserna), och till höger om Asklepios: EUGENE / KALT (1861-1941, fransk oftalmolog som utvecklade de första linserna). I exerguen: AUGUST / MÜLLER (1864-1949, tysk forskare som var den förste att tillverka linser) och därunder syns en skrifttavla med bokstaven E och ormstaven.

I den grekiska mytologin blir Coronis gravid med Apollon men förälskar sig i Ischys. Apollon blir arg och bränner Coronis samtidigt som han räddar barnet, Asklepios. Han överlämnar Asklepios till kentauren Chiron för att växa upp och fostras av honom. Chiron undervisar Asklepios i kirurgi och medicin. W nr 158.

13. *Limburger Dom* (= Limburgs domkyrka 750 år), 1985, präglad i silver, rundade kanter, diam. 40 mm.

Åtsidan visar domkyrkan i snett fågelperspektiv. Fransidan visar byggnadsritning samt omskriften: 1235 1985 / ST • GEORGSDOM • / IN • LIMBURG •. Medaljen beställdes av Sparkasse Limburg. W nr 168.

⇒

14.

15.

16.

14. *Winterblumenstrauß* (= vinterblombukett), utan år (1985), ensidig, gjuten i brons, 76x112 mm.

Medaljen visar en interiör med blick ut genom fönstret. På bordet står en bukett belyst av den lågt stående vintersolen som buktar i fönsterrutan. W nr 169.

15. *Das Sofa des Dr. Otto* (= doktor Ottos soffå), utan år (1990), ensidig, präglad i brons, 59x71 mm.

Den sovande Atena (konstens beskyddare) nedanför doktor Otto Marzineks ottoman, på vars ryggstöd sitter en uggla. På ottomanen ligger en mängd medaljer utströdda. Omskriften består av tre bokstäver, D M G, vilka står för *Deutsche Medaillengesellschaft*. Otto Marzinek var *Oberlandesgerichtsrat* och initiativtagare

till *Deutsche Medaillengesellschaft*, som var föregångare till *Deutsche Gesellschaft für Medaillenkunst* (D G M K). W nr 196.

16. *Eos / Die krokusgewandete Eos* (= den krokusvattnande Eos), utan år (1996), ensidig, gjuten i brons, 92x124 mm.

En kvinna ilar över den soldränkta jordgloben. I den grekiska mytologin var Eos gryningens eller morgonrodnadens gudinna. När hennes tårar föll till jorden bildades daggen. Varje morgon red hon över himlen i en saffransfärgad slöja för att anmäla Helios ankomst. W nr 216.

Foto: Gabriel Hildebrand, KMK.

Litteratur

Steguweit, W.: Hans Karl Burgeff. *Numismatische Nachrichten* 1/06.

Wynhoff, E.: Die Kunstmedaille in Deutschland – band 9.

W = Wynhoff, E.: *Hans Karl Burgeff. Medaillen, Plaketten, Münzen. Gesamtverzeichnis 1951-1997 anhand des Bestandes im Museum Schloß Moyland*. 1999.

Exposition internationale de la médaille actuelle. Paris 1967.

Kahnt, H., Schöne, M. H., Walz, K.: *50 Jahre Deutsche Mark*. 1998.

Internet

http://sv.wikipedia.org/wiki/Kristofer_%28helgon%29

http://de.wikipedia.org/wiki/Hans_Karl_Burgeff 21 juni 2007.

<http://www.medaillenkunst.de/artikel/0000000370.htm> 21 juni 2007

Boktips!

Länk till ”nyförvärv”

För dem som vill hålla sig à-jour med nyutkomna numismatiska boktitlar (men även annat) rekommenderas att gå in på Vitterhetsakademiens biblioteks hemsida med dess nyförvärvslista:

http://vitalis.raa.se/F/?func=file&file_name=nyh-2

eller följande sökväg:

www.raa.se

sedan till:

vidare till:

sist:

infotorg

vitalis

nyförvärv

Nya former för utgivning av minnesmynt

Riksbanken kommer fr.o.m. 2009 att i stället för minnesmynt använda bruksmynt för att uppmärksamma händelser av nationell betydelse. Särskilda minnesmynt kommer att ges ut mera sällan. År 2009 uppmärksammas relationen mellan Sverige och Finland genom specialprägling på ena sidan av 1-kronan.

PRÄGLING PÅ BRUKSMYNT innebär att motivet får stor spridning och blir känt hos allmänheten. Det stämmer väl överens med syftet – att uppmärksamma händelser av nationell betydelse.

Möjligheten att ge ut minnesmynt kommer att finnas kvar men förbehållas händelser av särskild nationell vikt.

År 2009 kommer Riksbanken att uppmärksamma relationen med Finland genom specialprägling på ena sidan av 1-kronan med anledning av att det är 200 år sedan Finland skiljdes från Sverige.

Bruksmynt med specialprägling har tidigare förekommit två gånger; 1-kronan 2000 (millennieskiftet) och 5-kronan 1995 (FN:s 50-årsjubileum).

2008 års minnesmynt, som lanserades i mars med anledning av 50-årsminnet av Selma Lagerlöfs födelse, är ett minnesmynt som präglas i både guld och silver.

Stulna polletter åter!

I decembernumret av SNT 2007¹ meddelades att en mycket värdefull pollettsamling stulits vid ett inbrott i centrala Växjö. Det är inte ofta man så snart kan återkomma med ett positivt besked, nämligen att samlingen nu har påträffats och återbördats till sin rättmätige ägare. I Smålandsposten² kunde man för en kort tid sedan läsa följande om de återfunna polletterna:

Av de 190 polletterna saknas bara tre stycken och det är inte några av de värdefullaste som försvunnit. – Men det är ändå mellan 20–30 polletter som förstörts eller skadats. En del

Ericsbergs slott. Intill flygeln till vänster står friherre Carl Göran Bonde och samtalar med Ulf Nordlind. Gabriel Hildebrand tog bilden den 12 augusti 2007.

Ericssberg 2 och 3 – auktioner under 2008

EN FORTSATT FÖRSÄLJNING av samling Bonde från Ericsbergs slott kommer att äga rum i år, då delarna 2 och 3 utbjuds.

Del 2 omfattar ca 600 medaljer från Sigismund till och med Gustav V. I denna del ingår också en mycket intressant avdelning s.k. ”fientliga” medaljer, slagna i andra länder med anledning av krig mot Sverige. Här återfinns som ett toppnummer den största präglade medaljen, nämligen den över danskarnas seger över svenska flottan vid Køge bukt 1677 (detta exemplar i silver). Intresserade läsare kan slå upp den i såväl Galster som i Ossbahr!

Auktion 2 utgör ett samarbete mellan den stora tyska auktionsfirman Künker och Nordlinds Mynthandel. Den kommer att äga rum i början av oktober (vecka 41) i Osnabrück.

Auktion 3 äger rum den 21 november i Kungl. Myntkabinetts lokaler i Stockholm. Den omfattar mynt från Sverige och de svenska besittningarna samt kastmynt.

Beträffande auktionskatalogerna och hur de beställs hänvisas till annonser i kommande nummer av tidskriften.

LLT

har repats med ett vasst föremål sannolikt för att utröna vilken metall det var frågan om. Det visar att tjuvarna var amatörer på det här området, säger pollettsamlingens ägare och tillägger: – Några polletter har brutits sönder och zinkpolletterna har börjat rosta. Polletterna har bevisligen förvarats utomhus under en längre period.

När samlingen, som varit efterlyst i hela världen via Interpol, lämnades in till polisen låg polletterna i en plåtväska som nu undersöks av kriminaltekniker i jakten på spår efter tjuvarna eller andra inblandade. – På själva polletterna gick det inte att hitta några spår och vi har ingenting sådant från själva brottsplatsundersökningen, säger Stefan Karlsson.³

Ägaren av pollettsamlingen hade en bra digital fotodokumentation av samlingen. Detta i kombination med beslutet att snabbt och resolut sprida informationen om stölden till kollegor samt aktörer inom mynthandlarbranschen bör ha haft en avgörande roll för samlingens återbördande. Notisförfattaren vill än en gång peka på nödvändigheten och resultatet av att polisanmäla dylika stölder.

Frédéric Elfver

¹ Pollettsamling stulen vid inbrott i Växjö. SNT 2007:8 s. 192-193.

² Artikel av Daniel Johansson, Smålandsposten, 19 februari 2008.

³ Stefan Karlsson är kriminalkommissarie vid Kronobergspolisens.

Sveriges regenter och andra myntutgivare

Av Monica Golabiewski Lannby

Mynt förknippar vi vanligen med ett land och dess regent – kung eller drottning – endast i undantagsfall med någon annan maktperson. Men mynt har också utgivits av exempelvis hertigar, biskopar och städer, även i vårt land.

Rätten att prägla mynt räknades förr som *regale*, d.v.s. kungens rättigheter. Framförallt två skäl gjorde egen myntning åtråvärd även för andra än regenten och kronan (staten). Det ena skälet var kontrollen över myntningen och det andra den kontanta vinsten, s.k. slagskatt.

Kontrollen innebar att man kunde bestämma nominal (värde), vikt och metallhalt samt motiv på mynten, men dessutom upplagens storlek och cirkulationsområde. Numera är det Sveriges Riksbank som beslutar om sådana saker. Slagskatten utgjorde skillnaden – vinsten – mellan myntens metallvärde (silver, guld, koppar) och präglingskostnad jämfört med deras nominella värde.

Endast regenten – vanligen kungen – kunde förr bevilja andra personer eller institutioner rätt att prägla mynt, i kungens eget eller i annans namn. Det kunde gälla kungens familj (hertigar, grevar, jarlar), ärkebiskopen eller kyrkan, riksrådet eller städer. Sådan s.k. feodal myntning existerade, men var ovanlig, i Sverige.

I dag ser det annorlunda ut. Riksdagen beslöt den 11 december 1985 att svensk mynt- och medaljtillverkning fr.o.m. 1 juli 1986 skulle bedrivas i aktiebolagsform under Riksbanken. Därmed kan man säga, att ett urgammelt regale upphörde i Sverige.

Inte heller 1973 års myntlag eller instruktionen för Myntverket av år 1979 gällde längre. Dessa utfärdades på nytt av Riksbanken. Vad gäller myntlagen hade den exakt samma lydelse som tidigare, men med den skillnaden att där det stått K. Maj:t eller regeringen står det nu Sveriges Riksbank. Nya myntförordningar ut-

färdas också av Riksbanken. Myntdirektörens signatur på mynten har ersatts med riksbankschefens.

Under vikingatid och medeltid låg mynttillverkningen på olika platser i landet såsom Sigtuna i Uppland, Lödöse i Västergötland, Söderköping i Östergötland, Kalmar i Småland, Visby på Gotland, Åbo i Finland samt Stockholm. Mynthusen i Skara, Söderköping, Skänninge, Jönköping, Nyköping, Örebro, Uppsala, Västerås är nämnda i Magnus Ladulås

testamente 1285. Senare har tillverkningen av silvermynt koncentrerats i huvudsak till Stockholm (fram till 1974), förutom kopparmynt som präglats i Arboga i Västmanland, Avesta och Säter i Dalarna samt Nyköping i Södermanland. Dessutom har vi plåtmyntstillverkningen som framförallt bedrevs i Avesta men även i de nordliga delarna av landet: Ljusnedal i Härjedalen, Huså i Jämtland och norr om polcirkeln, Kengis i det som då benämndes Västerbotten.

Regenter och myntutgivare

Regenter och myntutgivare	Tidsperiod
Olof Eriksson Skötkonung	ca 995 – 1022
Anund Jakob	ca 1022 – 1050
Emund Gamle	ca 1050 – 1060
Stenkil	ca 1060 – 1066
Halsten	ca 1066 – 1070
Håkan Röde	ca 1070 – 1079
Inge d.ä.	ca 1079 – 1105
Blot-Sven, Svealand	1083 – 1085?
Filip	ca 1105 – 1118
Inge d.y.	ca 1105/1118 – 1125
Ragnvald Knaphövde	1120-talets mitt
Magnus Nilsson	ca 1125 – 1130
Sverker d.ä.	ca 1130 – 1156
Erik Jedvardsson den Helige	ca 1156 – 1160
Magnus Henriksson	ca 1160 – 1161
Karl Sverkersson	1158/1161 – 1167
Kol och Burislev	ca 1167 – 1173
Knut Eriksson	1167 – 1196
Johannes, Petrus, Olov Lambatunga, ärkebiskopar i Uppsala	1185 – 1206
Sverker d.y. Karlsson	ca 1196 – 1208
Erik Knutsson	ca 1208 – 1216
Ärkebiskop Valerius, Uppsala	1207 – 1219
Johan Sverkersson	1216 – 1222
Erik Eriksson ”läspe och halte”	ca 1222 – 1229, 1234 – 1250
Ulf Fasi jarl	ca 1231 – 1248
Knut Holmgersson Långe	1229 – 1234
Birger Magnusson, jarl	1248 – 1266
Valdemar Birgersson	1250 – 1275
Hertig Erik Birgersson	ca 1250 – 1275
Magnus Birgersson Ladulås	1275 – 1290
Birger Magnusson	1290 – 1318
”Folkungaupproret”	ca 1250
Hertig Erik Magnusson, Södermanland	1303 – 1318
Hertig Valdemar Magnusson, Finland	1302 – 1318
Magnus Eriksson	1319 – 1363
Erik Magnusson	1357 – 1359
Håkan Magnusson	1362 – 1364
Albrekt av Mecklenburg	1364 – 1389
Margareta	1389 – 1396, 1396 – 1412

Tidvis har tillverkningen av silvermynt efter 1500-talet av olika orsaker varit förlagd till andra städer än Stockholm, såsom Göteborg, Kalmar, Söderköping, Vadstena, Västerås samt Uppsala, men även till våra besittningar i Baltikum och Tyskland.

Sedel- och mynttillverkningen bedrevs efter år 1986 av ett gemensamt bolag med verkställande direktören i Tumba och en platschef i Eskilstuna, dit tillverkningen flyttat 1974. Denna verksamhet såldes ut år 2000 av Riksbanken, och från och med 2001 ägs myntverket i Eskilstuna av Suomen Rahapaja Oy, Finland, medan Tumba sedel- och pappersbruk ägs av det

amerikanska företaget Crane AB.

På mynten finns, förutom riksbankschefens signatur, första bokstaven i myntortens namn, E för Eskilstuna. Men från 2008 kommer de svenska mynten att slås i Finland av Finska Myntverket AB (Suomen Rahapaja Oy) i Vantaa som ligger utanför Helsingfors. Myntortens initial skall därför ersättas med bokstaven S för Stockholm, där ju Riksbanken har sitt säte.

Här presenteras en svensk regentlängd, som även innefattar andra myntutgivare än våra regerande kungar och drottningar, från ca 995 och framåt.

Erik av Pommern	1396 – 1439
Kristoffer av Bayern	1441 – 1448
Karl Knutsson Bonde	1448 – 1457, 1464 – 1465, 1467 – 1470
Kristian I	1457 – 1464
Kettil Karlsson Vasa, Jöns Bengtsson Oxenstierna, Erik Axelsson Tott, riksföreståndare under interregnum	1465 – 1467
Sten Sture d.ä., riksföreståndare	1470 – 1497, 1501 – 1503
Nils Sture (hövitsman i Dalarna)	1466 – 1494
Hans (Johan II)	1497 – 1501
Svante Nilsson (Natt och Dag), riksföreståndare	1504 – 1511/1512
Sten Sture d.y., riksföreståndare	1512 – 1520
Kristian II	1520 – 1521
Gustav Eriksson Vasa, riksföreståndare	1521 – 1523
Gustav I (Vasa)	1523 – 1560
Erik XIV	1560 – 1568
Hertig Magnus, Östergötland	1563
Hertigarna Johan /III/ och Karl /IX/	1568
Johan III	1568 – 1592
Sigismund	1592 – 1599
Hertig Karl /IX/, Södermanland	1560 – 1604
Karl /IX/, riksföreståndare	1599 – 1604
Karl IX	1604 – 1611
Hertig Johan, Östergötland	1606 – 1618
Gustav II Adolf	1611 – 1632
Kristina	1632 – 1654
Karl X Gustav	1654 – 1660
Karl XI	1660 – 1697
Karl XII	1697 – 1718
Ulrika Eleonora	1719 – 1720
Fredrik I	1720 – 1751
Adolf Fredrik	1751 – 1771
Gustav III	1771 – 1792
Gustav IV Adolf	1792 – 1809
Karl XIII	1809 – 1818
Karl XIV Johan	1818 – 1844
Oscar I	1844 – 1859
Karl XV	1859 – 1872
Oscar II	1872 – 1907
Gustav V	1907 – 1950
Gustav VI Adolf	1950 – 1973
Carl XVI Gustaf	1973 –

Ett urval av våra vackra medeltida mynt

Knut Eriksson (1167-1196).
T.v. Östra Aros (Uppsala) eller Sigtuna.
Kungabild med riksäpple och fana.
T.h. Götaland. Bakåtblickande lejon.

Ärkebiskopen i Uppsala (ca 1190-1215).
Hand som håller en biskopskräkla.

Erik Eriksson (1222-1229, 1234-1250).
T.v. Uppsala? Krönt huvud omgivet av bokstäverna E och R (för Ericus Rex).
T.h. Lödöse. Byggnad, troligen kyrka, med port, omgiven av en sol och en halvmåne.

Valdemar (1250-1275).
Götaland. Krönt huvud.

Magnus Ladulås (1275-1290).
Svealand. Bokstaven M (för Magnus) inom strålring.

Magnus Eriksson (1319-1364).
Folkungalejonet samt bokstaven B mellan tre kronor.
Vad bokstaven står för är inte känt.

Albrekt av Mecklenburg (1364-1389).
Stockholm. Örtug med krönt huvud samt tre kronor på kors. ALBERTVS REX samt MONETA SWECIE.

Plåtmynt med ingraverad uppgift om dess vikt

Av Anders Huggert, Västerbottens museum

Ett av de plåtmynt som finns i Västerbottens museums samlingar är särskilt intressant, då det på framsidan är försett med en ingraverad uppgift om plåtens vikt. Vi frågar oss vad detta har att berätta om plåtens hantering i äldre tid?

Plåten mäter 183x183 mm och det är fråga om en 2-daler sm präglad för Karl XII år 1718 – av gängse typ med triangulär mittstämpel (fig. 1). Vid första anblick tycks exemplaret vara mycket väl bibehållet. En granskning visar emellertid att det är glödpatinerat. Skadan märks framför allt på åtsidan och har antagligen uppkommit i samband med brand.

På plåtens baksida finns en ingraverad uppgift om föremålets vikt och som lyder: *3½ vigd* – där bokstaven *d* är utförd på ett sätt som förekommer under 1700-talet (fig. 2). Inskriften ser ut att ha tillkommit innan det nyss nämnda brandtillfället. Ett vid kanten borrat hål tycks vara av mer sekundär karaktär.

Plåtmyntet påträffades i ett potatisland av hemmansägaren Otto Isberg i Skinnarbyn i Bygdeå socken i Västerbotten kring sekelskiftet 1900. År 1989 förvärvades myntet till läns-museets samlingar och registrerades under nr 30 204. I samband med förvärvet antogs att plåten grävts ner i marken i samband med ryska galärers härjningar i de västerbottniska kust-trakterna åren 1717, 1719 och 1721.

Plåtens vikt

Vårt exemplar av 2-dalern 1718 har således skadats både genom en urborring och fortlöpande ytlig avflagnings till följd av brand. Under den tid myntet legat i marken har antagligen även viss urlakning skett. I nuvarande skick väger det 1,506 kg. Enligt 1715 års myntordning skulle 2-dalern väga 1,511 kg. Vid en större inventering och undersökning av plåtmynt visade

1. 2 daler sm präglad för Karl XII år 1718 påträffad i Skinnarbyn, Bygdeå socken, Västerbotten.

det sig att 346 exemplar av myntordningens 2-daler i genomsnitt väger 1,486 kg – en beräkning enbart utifrån plåtar från Karl XII:s tid gav resultatet 1,480 kg.

Vad vikten beträffar står plåtmyntet från Skinnarbyn tydligen inte det övriga bevarade materialet efter. Med utgångspunkt från värdet 1,506 kg bör det – med andra ord – vara möjligt att bedöma vilket viktsystem som ligger till grund för anteckningen *3½ vigd*. Beräkningen ger värdet 430 g, vilket nära nog motsvarar viktualievikten ett skålpund, alternativt en mark, à 425,1 gram – skålpundet och marken är lis-pundets närmaste underavdelningar. Även om plåten hade vägt litet mer, skulle differensen ha varit minimal. Å andra sidan är det inte känt med vilken noggrannhet den på plåten antecknade vikten beräknats.

Så länge plåtmynt var lagligt betalningsmedel gav stämplarna besked om plåtens nominella värde. I den situationen fanns det knappast någon anledning att väga plåtmyntet och då än mindre att göra direkt överkan på

detta genom att på baksidan i gravyr notera vikten.

Från och med år 1777 gällde inte längre denna ordning. I fortsättning- en värderades plåtarna helt enkelt utifrån marknadsvärdet på koppar, och man kunde utan vidare använda dem som råmaterial för tillverkning av exempelvis kopparkärl. I den på så sätt förändrade situationen blev det med ens ofta nödvändigt att väga plåtarna, och det var naturligtvis praktiskt att ha metallvikten noterad på själva föremålet – precis som på vilken metalltacka som helst. Vi får därför förmoda, att den i Skinnarbyn påträffade plåten vägts och märkts någon gång i tidsskedet efter 1776.

Här ligger det nära till hands att göra en jämförelse med de 61 plåtarna i Riksbankens mynt- och medaljsamling. Dessa har nämligen på baksidan försetts med ingraverad uppgift om vikt och att den beräknats i *MARCK VICTVALIEWICHT*. Enligt uppgift hos Bertel Tingström (1986:104 och 117) har plåtarna tidigare tillhört friherre Gustaf Rålamb.

Rålamb's samling

Gustaf Claësson Rålamb (1675-1750) verkade i samhället som ämbetsman och var bland annat president i Bergskollegium. Han var en ovanligt lärd person, och detta kom till konkret uttryck i uppbygandet och förtecknandet av väldigt omfattande egna samlingar av både handskrifter, böcker och svenska mynt och medaljer – faktiskt även polletter.

Kärnan i den numismatiska samlingen utgjordes av den betydande samling som den unge friherren ärvde av sin far vid dennes död 1698. Andra sådana förvärvades genom köp, och där märks framför allt den mynt- och medaljsamling som Rålamb år 1733 inköpte av biskopen och numismatikern Erik Benzelius den yngre (1675-1743) för 3.000 daler sm.

Efter Rålamb's död inlöstes hela myntkabinettet 1756 av Rikets ständers bank för det betydande beloppet 120.000 daler km (40.000 daler sm). Syftet var att säkerställa och även utöka samlingen – vilket också kom att ske. Denna Riksbankens mynt- och medaljsamling är nyligen tillförd Kungl. Myntkabinettet.

I sammanhanget kan kanske även nämnas, att samlingarna av handskrifter och böcker skadades vid en brand i det rålamb'ska hemmet 1751. I senare delen av 1800-talet donerade ättlingar de likafullt omfattande återstoderna till Kungl. Biblioteket.

Då uppkommer frågan vid vilken tid och varför de rålamb'ska plåtmynten/plåtarna försetts med ingraverad uppgift om vikt. Ämbetsmannen och samlaren Gustaf Rålamb kan inte ha haft någon anledning – och än mindre något intresse av – att behandla plåtmynt på det sättet, men det hade måhända Rikets ständers bank, beroende på hur man där betraktat de rålamb'ska plåtarna i samband med den 1777 genomförda myntreformen. Vid den tiden värderades hans plåtar antagligen ännu inte enbart som museiföremål.

I själva verket kan inte alla de nu

aktuella 61 plåtarna ha ingått i friherre Rålamb's samling. Detta framgår med önskvärd tydlighet av den berättelse riksbankens kommissarie Fredrik Silverstolpe (1732-1812) in-

2. På plåtmyntets baksida i gravyr:
3½ vigd.

I naturlig storlek är 3:an 12 mm hög.

gav till bankens revisorer, sedan han – biträdd av sonen kanslisten Carl Gudmund Silverstolpe – åren 1795-1796, på ständernas uppdrag, inventerat hela mynt- och medaljsamlingen och samtidigt lagt den i ny ordning.

Det system som då tillämpades hade utarbetats av kanslirådet Carl Reinhold Berch (1706-1777) och låg till grund för dennes översiktsverk *Beskrifning öfver svenska mynt och Kongl. Skåde-peningar, ...* (1773). I Fredrik Silverstolpes berättelse heter det beträffande just plåtmynt: ”En Samling äldre och nyare myntade Koppar-plåtar tillhör afven Cabinettet, till et antal af 54 stycken.” (1796:8). I samlingen ingick emellertid också ”Stämplar af Koppar-plåtar” (1796:9) – hur nu denna kategori skall uppfattas?

Den nu gjorda genomgången låter förstå, att svaret på den inledningsvis ställda frågan gärna kan formuleras på så sätt att det får en mer generell innebörd, nämligen så här: Om ett plåtmynt försetts med ingraverad uppgift om plåtens vikt, har detta med största sannolikhet skett efter år 1776 och då för att underlätta hanteringen av plåten utifrån marknadsvärdet på koppar.

Bedömningen gäller både beträffande plåten från Skinnarbyn och de som ingått i Gustaf Rålamb's samling.

Med andra ord har de rålamb'ska plåtarna behandlats på detta sätt först sedan de kom i riksbankens ägo och då snarast just med anledning av den år 1777 genomförda myntreformen.

Åtgärden bör i så fall samtidigt ha vidtagits även beträffande andra plåtar som var i bankens ägo, varför den speciella gravyren med uppgift om vikt och enheten *MARCK VICTVALIEWICHT* inte gärna kan tänkas vara förbehållen exemplar som tidigare tillhört Rålamb. Här kan vi emellertid notera att Bertel Tingström hävdar precis motsatsen, och det gör han utan någon som helst förklaring (1986:117).

Beträffande plåten från Skinnarbyn har vi vid det här laget naturligtvis förstått, att den inte kan ha hamnat i marken i samband med ryssarnas härjningar i de västerbottniska kusttrakterna perioden 1717-1721.

Ett varmt tack till Lars O. Lagerqvist för vänligheten att upplysa om Fredrik Silverstolpes berättelse, som jag också fick i kopia genom Vitterhetsakademiens bibliotek (Huggert 2007).

Foto: Petter Engman, Västerbottens museum.

Referenser

Huggert, A.: 1989. Angående plåtmynt funnet i Skinnarbyn, Bygdeå sn. Västerbottens museums arkiv, Umeå: dnr 315/89.

— 2007. Förfrågan till Kungl. Myntkabinettet rörande plåtmynt med ingraverad uppgift om plåtens vikt. Västerbottens museums arkiv: 709/07.

Nathorst-Böös, E. & Wiséhn, I.: 1987. Numismatiska forskare och myntsamlare i Sverige fram till 1830-talet. *Numismatiska Meddelanden* 36. Stockholm.

Silverstolpe [hans egen stavning], F.: Berättelse om Bankens Mynt- och Medaille-Cabinet. 31 December 1796. (Handskrivna sidor sammanbundna med Carl Reinhold Berchs *Beskrifning Öfver Svenska Mynt Och Kongl. Skåde-Peningar ... Upsala 1773*. Ex. i Vitterhetsakademiens bibliotek, Stockholm.)

Svenska Män och Kvinnor, vol. 6. Stockholm 1949.

Svenskt Biografiskt Lexikon, vol. 31. Stockholm 2000-2002.

Tingström, B.: 1986. *Plate Money. The world's largest currency*. Royal Coin Cabinet, Stockholm.

Porslinsmynten från det gamla Siam

Den som intresserar sig för mynt från Thailand – eller Siam som det en gång hette – har mycket att upptäcka. Då tänker jag på kulmynten i olika format, tung- och sadelmynten, men också på mycket annat spännande.

DE SIAMESISKA MYNTENS historia inleds under 800-talet då Monfolket började göra silverpengar. Mycket länge användes små ringar av silver som pengar. I det norra kungariket Chiengmai var silverbarrer vanliga vid betalningar.

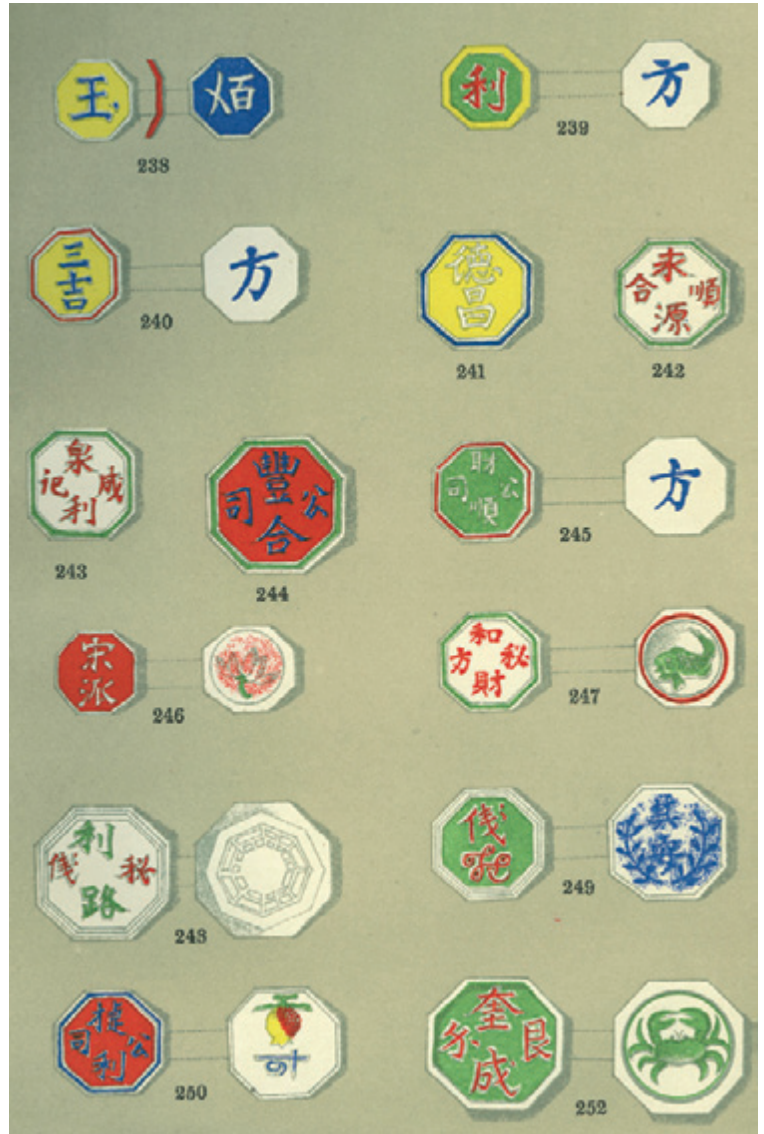
Kungarikena Sukothai och Ayuthia använde till en början också ringar av silver, men där började man under 1700-talet att böja och hamra silvret till små ”täta” bollar eller kulor. Vi svenskar kallar dessa mynt för kulmynt och engelsmännen använder sig av benämningen *bullet coins*. Det thailändska namnet för kulmynten är *pot duang*, vilket betyder ihoprullad mask.

I och med Bangkok-dynastin inleds år 1782 landets moderna historia. En engelsk köpman vid namn Hunter lät 1835 prägla polletter med elefant- eller lotusmotiv. De första moderna mynten i europeisk mening fick Siam sedan Storbritanniens drottning Viktoria år 1859 skänkt en myntpress till Rama IV.

Porslinsmynten

I de siamesiska pengarnas gränsmarker finns också de färgstarka porslinsmynten. Dessa mynt – eller spelmarker – var gångbara i Siam under perioden 1760-1871. Först tillverkades de som marker eller jetonger och med användning i de privata spelhusen i städerna. Sedan övergick de till att användas som mynt i en bredare mening. Orsaken till att det blev så var att det rådde stor brist på skiljemynt i landet under spelraseriets tid.

År 1871 förbjöds användningen av porslinsmynt som betalningsmedel. En orsak var troligen att myndigheterna höll på att tappa kontrollen över

Sida med porslinsmynt ur *Siamese Porcelain and other tokens* av H. A. Ramsden, Yokohama 1911. Plansch XIII. Skannad på KMK.

pengarna. I stället var det spelhusen som tämligen oansvarigt stod för myntutgivningen.

Porslinsmynten fanns i valörerna 1 *salung*, 1 *fuang*, 1 *song pei*, 1 *pai*, 1 *att* och 1/16 *song pei*. I vissa fall hade ett prefix lagts till på porslinsmyntens blanka yta, nämligen ”silver” eller ”guld”.

Spelhusen använde sig av olika material när de skulle framställa

sina marker. Populärast var de som tillverkades av porslin – de är också vanligast. En del marker gjordes emellertid också av bränd lera, brons, tenn, färgat glas, pärlemor etc. Tillverkningsplatsen för porslinsmynten var Bangkok.

Åtsidorna har – ofta i hög relief – spelhusens namn, som t.ex. Vita elefanten, Skimrande påfågeln eller Eldsprutande draken. Utseendet va-

rierar: runda marker i färger och storlekar, marker med kinesisk text eller figurer som t.ex. drakar, tigrar, hästar, krabbor o.s.v. Många porslinsmynt är sexsidiga, medan andra efterliknar löv, fjärilar, blommor eller liknande. På fransidorna finns ibland värdebe-teckningen eller en liten dikt, en hälsning eller en önskan om lycka.

Litteratur om porslinsmynt

Det finns egentligen inte någon lättill-gänglig litteratur om porslinsmynten. Länge var samlarna hänvisade till H. A. Ramsdens klassiska skrift *Siamese porcelain and other tokens* (Yokohama 1911). Skriften är mycket charmig och har vackert färglagda teckningar på tjugo planscher. Ramsdens text är informativ, och det tycks som om de flesta som skriver om porslinsmynt utgått från denna.

Henry Alexander Ramsden (1872-1915) ägde själv en mycket omfattande samling av mynt från Fjärran Östern. Han var bosatt i Japan, och där utgav han *The Numismatic and Philatelic Journal of Japan* (de fyra volymer som utgavs finns i Vitterhetsakademiens numismatiska bok-samling i Kungl. Myntkabinettets lokaler). Ramsden författade en rad små häften inom blandade ämnen som *Kwan Ei Tsu Ho Coins, Modern Chinese Copper Coins, Chinese Paper Money och Corean Coin Charms and Amulets*.

När Ramsden avled 1915 var han endast 43 år gammal och efterlämnade sin japanska hustru och två barn.

Den som i dag söker information om porslinsmynten kan med fördel läsa *Collection Köhler-Osbahr Vol. II/3 Primitive Currency and Extraordinary Kind of Money. Siamese Porcelain-Tokens*. Boken utkom år 1995 och är utgiven av Kultur- und Stadt-historisches Museum Duisburg.

En annan intressant skrift är förfat-tad av Tony Oliver och heter *Twenty Centuries of Coins. Thailand's Currency through the Ages* (Bangkok 1978).

Ian Wiséhn

Denna skatt om ca 350 mynt från 1200-talets Riga påträffades år 2003 på adressen Peldu iela 19. Mynten är skannade ur Tatjana Bergas publikation om fyndet.

Tatjana Berga: Rigas Peldu ielas 13. gs. monētu deposits. The 13th century coin hoard from Peldu street, Riga. Rīgas Vēstures un kuģniecības muzejs. 2007. ISBN 978-9984-9907-7-4. 128 s. ill.

1200-TALSSKATTER är inte alltför vanliga, vare sig i Lettland eller här i Sverige.

I Riga påträffades för några år sedan ett i numismatiskt hänseende mycket betydelsefullt skattfynd på adressen Peldu iela 19, alldeles vid Kabatateatern. Mynten härrör från biskop Nicholas tid (1231-1253) och utgör en viktig källa för kunskapen om staden Riga som myntort redan under medeltiden.

Det var den 11 september 2003 som skatten framkom. Arbetet pågick i Kabatateaterns källare, där en vattenledning hade brustit och man blev tvungen att bryta upp golvet. Arbetarna lämnade över mynten till teaterns personal, vilken i sin tur donerade fyndet till Historiska museet i Riga. Det finns inga uppgifter om att mynten hade legat i en behållare av något slag.

Men som det så ofta går till vid spontana upptäckter av myntskatter hamnade en del av innehållet i privata händer och såldes sedan till samlare. I detta fall överlämnade en av dem sina mynt till museet så snart han insåg fyndets betydelse. Det är av denna anledning som skatten nu kan publiceras nära nog i sin helhet och man räknar med att den ursprungligen bestod av ca 350 mynt.

De flesta mynten i skatten utgörs av brakteater som visar ett biskopshuvud med en halvmåneformad mitra, en stjärna till vänster om denna och ett kors till höger. Här finns fyra olika varianter, alla utförligt beskrivna i boken. Ett flertal av dessa penningar är fragmentariska.

Tidigare kände man till endast 33 exemplar av denna typ, påträffade runt om i Lettland, men i Peldu-skatten finns så många som ca 300 mynt. Ett av fynden från andra delar av landet härrör från Mārtiņšula, där sex sådana biskopsmynt framkommit. Det kan nämnas att en av där funna penningar har en kontramarkering med bokstaven W, vilken antas ha utförts i Visby.

Liksom i övriga 1200-talsskatter som framkommit i Lettland finns även i Peldu-skatten ett par gotländska mynt (LL XX:3 och XXI:1), varav det ena faktiskt är det äldsta myntet i skatten. Man räknar med att gotländska penningar har cirkulerat i det lettlandska området fram till omkring 1260-talet. I skatten finns också några nordtyska mynt. Ett av dessa utgör slutmyntet, som kan dateras till senast 1265.

Boken innehåller planscher med varje mynt i fyndet beskrivet och avbildat både i naturlig och dubbel storlek. All text i boken är skriven på både lettiska och engelska, vilket förstärker den lättillgängliga.

De allra första mynten i Riga präglades under biskop Albert I:s tid (1199-1229). Om tre år, 2011, kommer Riga att fira 800-årsjubileum som myntort.

MGL

Oxford och egyptiska dynastimynt

OXFORD HAR DET SENASTE decenniet – vid sidan av Tübingen i Tyskland – vuxit fram som ett viktigt centrum för islamisk numismatik. En intensiv publicerings- och kursverksamhet har engagerat några av världens ledande islamicister, bl.a. Luke Treadwell, Samir Shamma, Stephen Album, Norman D. Nicol samt Jere Bacharach.

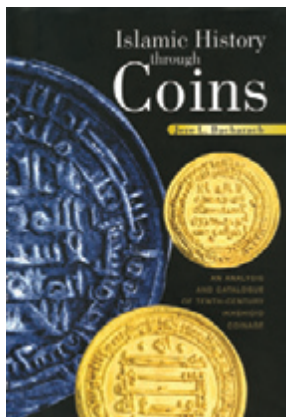
Nyligen har tre nya katalogverk över egyptiska dynastiernas mynt utkommit, mycket tack vare den forskarvänliga miljön i Oxford. Även ren material-publicering i katalogform måste anses som forskning som kräver expertkunskaper. Norman Doug Nicol är upphovsman till två av arbetena som ska beröras här, och Jere Bacharach till ett tredje.

Det är inte endast fråga om mynt från Egypten. Syrien och Palestina ingår också, och västerut omfattar materialet Tunisien och Sicilien. Det rika och mäktiga Egypten var ett nyckelområde inom det medeltida islamiska riket, och de dynastier som kunde etablera sig där hade goda möjligheter att bemäktiga sig närliggande områden. Därför har Egypten och Syrien under långa tider haft gemensam historia. Med Syrien menas det historiska Syrien (*Greater Syria*), som omfattade allt land söder om det nutida Syrien ända ned till arabiska halvön. Det fanns tidvis från Egypten styrd myntning även på arabiska halvön, i självaste Mecka.

Norman D. Nicol: Sylloge of Islamic coins in the Ashmolean, vol. 6: The Egyptian dynasties. Oxford: Ashmolean Museum, 2007. 103 s. + 82 fotoplanscher. ISBN-10: 1-85444-210-4, ISBN-13: 978-1-85444-210-9. Säljs av Spink & Son Ltd, London. Pris £60 + £7 i porto.

SICA 6 är den fjärde av totalt tio planerade delar i SICA-serien (som inte publiceras i nummerordning). Grundmaterialet till hela SICA utgörs av två myntsamlingar, dels den ursprungliga islamiska samlingen i *Heberden Coin Room* – som myntkabinettet i Ashmolean Museum kallas – dels den privatägda myntsamling som den saudiarabiska advokaten och storsamlaren Samir Shamma lät deponera i Ashmolean på 1990-talet (numera är Shamma avliden och hans samling såld till en oljeshejk).

SICA 6 – som legat färdigt i manuskript i flera år – upptar 1.584 mynt, avbildade på fotoplanscher och beskrivna på det

sätt som SNAT-serien i Tübingen bildat skola för. Inskriptionerna återges i arabisk skrift och endast sällan i transkription. Dock finns i SICA 6 en skillnad i och med användningen av dynasti som primär indelningsgrund (SNAT och andra SICA-band har en strikt geografisk indelning: provins, myntort, år, dynast och dynasti). SICA 6 tar inte upp umayyadiska och abbasidiska mynt från Egypten, utan man börjar med mynt tillhörande den dynasti som först gjorde sig fri från Bagdad, nämligen tuluniderna (254-292/868-905).

Tulunid-myntningen var övervägande i guld, vilket är anledningen till att sådana mynt sällan påträffas i vikingatidsfynd i Ryssland och Östersjöområdet. Dock finns där ett och annat sådant silvermynt. Dynastiens början räknas till år 254 efter hijra (868 e.Kr.), men mynten bär tulunid-emirens namn först från år 266/879-80 (SICA 6, nr 1 [Homs i Syrien], 20 och 21 [Kairo i Egypten]). Mynt från perioden 254-266 anses enligt dynastiprincipen som abbasidiska och är utelämnade (ett exempel på hur olämplig en dynastisk indelning av mynt ibland är).

Även ikhshididerna (323-358/935-969) är representerade i Nordens vikingatidsfynd, men i litet antal. Även här är det fråga om kort tid vid makten (36 år, varav 28 med egna mynt).

Mynten kommer från Gamla Kairo (Fustat) och Palestina (Ramla), Tiberias (Tabariyya), Damaskus (Dimashq) och Homs (Hims). Övriga dynastier i SICA 6 är senmedeltida och alltså inte aktuella i fynden: fatimider (296-567/908-1171), ayyubider (564-658/1169-1259) och mamulker (648-922/1250-1517).

I katalogen ingår dessutom en mindre mängd mynt från en syrisk gren av zangiderna (521-579/1127-1183).

Jere L. Bacharach: Islamic history through coins: An analysis and catalogue of tenth-century Ikhshidid coinage. Cairo & New York: The American University in Cairo Press, 2006. ISBN 977-424-930-5. Pris \$25 (eller 190 SEK på bokus.com).

JERE BACHARACH från Washington är professor emeritus i islamisk historia. Hans bok – till stor del författad i Oxford – är tudelad.

Den första är en detaljerad redogörelse över ikhshididernas historia, baserad på både skriftliga källor och numismatisk analys. Den borde läsas av alla historiker som tvivlar på vad numismatik kan tillföra historia. Den andra delen av boken är en katalog över mynten, mer ämnad för numismatiska specialister.

Bacharach går in på alla möjliga aspekter av myntningen och en kort recension som denna kan inte göra rättvisa åt detta viktiga arbete. En aspekt som Bacharach resonerar kring är namns och titlars betydelse beroende på placering på mynten, tankegångar som delvis går tillbaka på kollegan Michael Bates' analys i ämnet. Såsom i fallet med tuluniderna dröjde det flera år innan de första formellt självständiga ikhshididiska mynten utkom – med emirens namn på mynten. Emir Muhammad b. Tughj utsågs av kalifen till guvernör över Egypten redan 321/933. Först år 330 vågade han sätta ut sitt namn på vanliga dinarer och dirheme, då under namnet Muhammad bin al-Ikhshid (östiransk titel, "kung"). Dock fanns redan från de första åren specialutgåvor av mynt (*donatives, presentation pieces*), som emiren uppenbarligen kunde ta sig särskilda friheter med. Därav deras särskilda informationsvärde.

Den första specialtypen är från Kairo 935/36 (Misr 324). Utseendet är normalt utom att vikt och diameter är reducerade till ca 2,40 g respektive 18 mm (mot normala ca 2,90 g och 25 mm). På framsidan ses kalifens namn (al-Radi) och på åtsidan emirens (Muhammad bin Tughj). *Se bilden*. Andra typer av specialmynt har avbildningar av en person i bysantinsk stil, ibland tillsammans med emirens namn på arabiska.

Användes presentationsmynten någonsin som vanliga mynt? Bacharach tror det, och förklarar att man med tiden glömde de speciella omständigheter som hade orsakat specialmyntningen, vilket ledde till att mynten kom ut i cirkulation. Av den första typen (Misr 324) fanns två

Gävomynt från Egypten 935/36.
Ej avsett för cirkulation men påträffat i ett
vikingatidsfynd på Gotland. Foto: KMK.

provenienslösa exemplar i Shammas samling, publicerade i SICA 6, nr 139 och 140 (jfr ovan). Bacharach var ovetande om att ett tredje exemplar finns i Kungl. Myntkabinettet i Stockholm, från 1918 års fynd i Sigsarve, Hejde socken, Gotland (SHM-KMK 16 200, #619, 2,36 g, 18 mm, 11 h, stampkombination 2/R1).

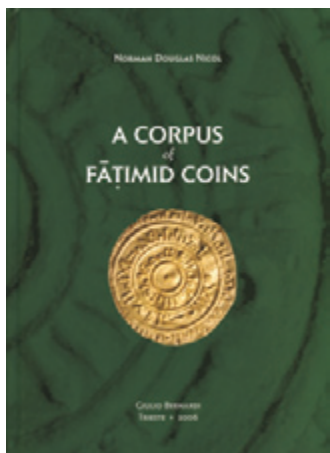
Det finns mycket som är positivt i Bacharachs bok, men somligt kunde vara bättre. Man saknar foton av åtminstone ett mynt per myntort och är för att kunna följa eventuella förändringar i stil. För oss som arbetar med vikingatidens ofta söndriga och misshandlade mynt är stil och stampjämförelser ett sista hjälpmedel i bestämningsarbetet. Kollegor i väst och den islamiska världen kan mer koncentreras sig på tolkning.

Norman Douglas Nicol: A corpus of Fatimid coins. Trieste: Giulio Bernardi, 2006. Inbunden, xlvii+382 sidor, 68 fotoplanscher. ISBN 13: (978)-88-85873-30-8. Pris 140 euro.

DOUG NICOL är en gammal elev till Bacharach och har liksom denne publicerat sig med inriktning på det medeltida Egypten. I likhet med Bacharach har Nicol varit Samir Shamma-stipendiat i Oxford, då han kunde sammanfatta och slutföra sin forskning. Fatimidiska mynt är en stor och viktig grupp inom islamisk numismatik. Tidigare var man hänvisad till ett antal mindre arbeten, varav det mest använda var ett litet häfte från 1951 av George Miles.

Efter mer än tjugo års arbete och 25.000 undersökta mynt kan Nicol med rätta vara nöjd med resultatet. *A corpus of Fatimid coins* kommer att vara standardverket för dessa mynt under många år framöver. På fotoplanschererna är 2.200 mynt illustrerade, de flesta i guld. De tidigaste kända fatimidmynten är från år 296 i Qairouan (Qayrawan) i Tunisien [Nicol nr 2, 3, 6] och år 297 i Palermo (Balarm) på Sicilien [Nicol nr 1].

Fatimiderna (som har sitt namn efter profetens dotter Fátima) tog år 296/908 makten i provinsen Africa i nuvarande Tunisien. Snart föll Sicilien – redan islamiserat av aghlabiderna – och slutligen

(358/969) Egypten, där Kairo blev ny huvudstad. Fatimiderna kontrollerade praktiskt taget allt land mellan Marocko och Syrien. De fatimidiska mynten lyser med sin frånvaro i vikingatidsfynden, men detta sorgliga faktum förklaras av 1) de många guldmynten och 2) störningar i islamvärldens myntcirkulation.

Fatimiderna var extrema shiiter och hade en egen kalif, vilket den abbasidiske, sunnatrogne Bagdadkalifens hade svårt att acceptera.

Gert Rispling,

1998 års Samir Shamma-stipendiat
i Oxford

ULF NORDLINDS MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46
Box 5132 • 102 43 Stockholm
Tel. 08-662 62 61
Fax 08-661 62 13

**KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR
MEDALJER • ORDNAR**

Lagerlista över svenska personmedaljer
och numismatisk litteratur
www.nordlindsmynt.se

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt Sedlar Medaljer
Ordnar Nålmarcken

Öppettider
Vardagar 10.00 – 18.00
Lördagar 10.00 – 14.00
Regeringsgatan 6
111 53 Stockholm
Tel. 08-411 50 81
Fax. 08-411 52 23

Svenska Föreningen för Historiska Värdepapper

**Nästa auktion nr 57
lördag 19 april 2008**

kl. 11.00 (visning 10.00-11.00) på

**Kungl. Myntkabinettet
Sveriges Ekonomiska Museum
Slottsbacken 6, Stockholm**

Kontaktperson Marita Strandberg
08-611 01 10

Svenska och skandinaviska
mynt och sedlar.

Stor sortering av utländska
jubileumsmynt, årsset samt småmynt.
Euro-utgåvor, polletter och medaljer.

Prislistor gratis.

NORRTÄLJE MYNTHANDEL

Box 4, 761 21 Norrtälje
Tel. 0176-168 26, Fax 0176-168 56

www.nmh-mynt.a.se

LUNDS MYNTHANDEL

KÖPER och SÄLJER
BYTER och VÄRDERAR

MYNT och SEDLAR
TILLBEHÖR och LITTERATUR

GRATIS LAGERLISTA
(uppge samlarområde)

Klostergatan 5, 222 22 LUND
Tel. och fax 046-14 43 69
e-post: siv-gunnar@swipnet.se

Strandbergs Mynt

&
Aktiesamlaren AB
köper och säljer

Mynt, sedlar, ordnar, medaljer, aktiebrev
äldre handlingar m.m.
charta sigillata, fornsaker m.m.

Se vår hemsida
www.aktiesamlaren-bj.b.se

Arsenalsgatan 6, Box 7377, 103 91 Stockholm
Tel. 08-611 01 10, Fax: 08-611 32 95

Målaren Fredrik Wilhelm Scholanders sedelförslag från 1877

Målaren Fredrik Wilhelm Scholanders sedelförslag från 1877 är utförda med vattenfärg. KMK. 110x60 mm. Skannade.

TROTS ATT DEN GAMLA ständsriksdagen avskaffats den 22 juni 1866 och ersatts av en tvåkamrarriksdag hade denna stora reform ingen effekt på våra sedlar. Fortfarande in på 1870-talet användes sedlarna av typen "Stora riksvapnet" med de fyra ståndens (adel, präster, borgare och bönder) symboler på sedelns fyra hörn. Självfallet måste nya sedlar tas fram, men ibland gick den processen långsamt.

År 1873 infördes myntenheten krona indelad i 100 öre. Då fanns ett bra tillfälle till förändring, men det enda som hände var ett byte av valören.

Sedelns övriga utformning var oförändrad.

Inom Sveriges Riksbank hade man emellertid börjat diskutera ett nytt sedelutseende med olika konstnärer. En av dessa var arkitekten, målaren, författaren och professorn i byggnadskonst vid Konstakademien, Fredrik Wilhelm Scholander (1816-1881).

Scholander var en god företrädare för 1800-talets stilhistoriska byggnadskonst. Det var han som utförde det Bernadotteska gravkoret i Riddarholmskyrkan, gamla Tekniska högskolan i Stockholm, olika inredningar på Stockholms slott liksom Synago-

gan i orientalisk stil.

År 1877 inlämnade Scholander förslag på nya 5- och 10-kronorssedlar. Förslagen har utförts med vattenfärg (ej tusch) och målningen har gjorts med olika ljusblå toner – allt mot en vit botten.

Men av någon anledning gillades inte förslagen, och de gamla sedlarna fortsatte att framställas ända fram till och med 1878. Det finns ett mindre antal tryckta 10-kronorssedlar från 1879, men de gick knappast ut i cirkulation.

IW

HB MYNT & MEDALJER

Sveavägen 96

Box 19 507

S-104 32 Stockholm 19

T-Rådmansgatan (uppgång Handelshögskolan)

+ fax 08-673 34 23

Svenska och utländska mynt, sedlar och ordnar, militaria och nålmärken, medaljer

Öppet: vard. 11-17, fred. 11-15, lörd. 11-14

MYNT- & FRIMÄRKSTILLBEHÖR

till lågpris

HF FRIMÄRKEN

Lurendalsvägen 7, 430 30 Frillesås

Tel. 0340-65 04 57

www.hffrimarken.com • info@hffrimarken.com

Medaljaskar till salu i Karl XIII:s Stockholm

NORDISKA MUSEETS tunga borgliknande murar kändes kyliga när jag en novembermorgon 2004 gick in genom dess norra port. Detta är personalingången och jag blev vänligt bemött av en av museets tjänstemän.

Vi tog oss raskt in i den stora byggnaden och kom till ett magasin som var till brädden fyllt med möbler, tavlor, redskap m.m. Där stod också flera mynt- och medaljaskåp. Ett av dem hade tillhört kaptenen C. A. Odelberg. Han samlade främst medaljer. Nederst på skåpet finns ett par hyllor bakom ett par mörka skåpdörrar. Där inne ligger ett flertal anteckningsböcker samt två medaljaskar. Det är kring dessa askar som denna artikel kretsar.

Under den sengustavianska tiden befann sig Sverige i en brytningstid. Den nationella katastrofen 1809 med förlusten av Finland påverkade hela samhället. Tidigare krig mot Ryssland hade inneburit förluster och försakelser, men de hade inte uppfattats som definitiva. Det fanns alltid möjligheter till revansch. Men kriget 1808-1809 och Gustav IV Adolfs avsättning innebar slutet på den långa perioden med enat rike som hade kallats Sverige-Finland.

Den svenska adeln och framför allt borgerligheten såg i stället framåt. Men det fanns självfallet många som nostalgiskt blickade bakåt. Ett intresse för Sveriges historia väcktes. Götiska förbundet föddes 1810 och namngavs 1811. Göternas intresse för hembygden och Sveriges äldre historia framkallade en livlig forskning kring många historiska ämnen.

Ett uttryck för det nyvaknade historieintresset var samlandet på medaljer över historiska händelser och kungar. Mynt- och medaljgravören Johann Carl Hedlinger hade tidigt framställt en präglad regentlängd över svenska kungar och regerande drottningar. Hedlingers ofullbordade porträttserie i medaljens form kompletterades av gravören Carl Gustaf Fehrman. Det

Medaljaskar från början av 1800-talet. Foto: Ulf Berger, Nordiska museet.

var också Fehrman som graverade en serie medaljer över berömda svenskar på beställning av Svenska Akademiens. Carl Gustaf Fehrman innehade tjänsten som kunglig medaljör. Detta innebar goda möjligheter till en tillräcklig lön.

Medaljaskarna

Den samtida medaljgravören Carl Enhörning (1745-1821) var naturligtvis konkurrent men fick aldrig någon anställning. Han tvingades därför att själv söka sina uppdrag eller till och med grava medaljer på egen risk. Bl.a. utgav han en rad medaljer som tillsammans bildade en svensk regentlängd från och med Gustav I Vasa. Enhörning hade olika knep när det gällde att nå en kundkrets. Bl.a. lät han tillverka askar i vilka medaljerna såldes. Säkert fanns det handlare som såg möjligheten att på det

sättet nå kunderna.

På liknande sätt som Enhörning har någon, okänd vem, låtit göra de två medaljaskar som i dag förvaras i Nordiska museet. Båda är gjorda av papp. I askarna ligger blå pappbrickor, fem i vardera. På brickorna finns fastklistrade åt- och fransidorna av sextio avtryck i tenn av kungliga medaljer.

Enligt min mening är förpackningarna vackrast. Den ena är blå-grå med en röd oval etikett med texten: MEDAILLER / öfver / Svenska / Konungar / af Hedlinger och Fehrman. Den andra asken är mörkröd och har en vit etikett med samma text som föregående.

Tyvärr är vi okunniga om vem som låtit tillverka dessa askar med medaljinnehåll. Kanske var det någon bokhandlare i Stockholm?

Ian Wiséhn

Årsberättelse för år 2007 avgiven av styrelsen för Svenska Numismatiska Föreningen

Årsmöte

Årsmötet ägde rum den 5 maj 2007 på Radisson SAS Hotel i Linköping. Ordföranden, Julius Hagander, öppnade årsmötet och hälsade de 36 närvarande varmt välkomna. Minnet av de sedan föregående årsmöte avlidna medlemmarna hedrades med en tyst minut. Julius Hagander valdes till ordförande och Frédéric Elfver till sekreterare att leda årsmötetsförhandlingarna. Styrelsens årsberättelse och revisorerernas rapport presenterades och styrelsen beviljades ansvarsfrihet för det gångna årets (2006) förvaltning.

Valberedningen representerades av Björn Tarras-Wahlberg, sammankallande ledamot. Valberedningens förslag med omval av Frédéric Elfver,

Stockholm, (3 år) och Jan-Olof Björk, Växjö, (3 år) samt nyval av Magnus Tagesson, Järfälla, (3 år) bifölls av årsmötet. Till suppleanter för 1 år valdes: Sven-Erik Olsson, Storstveta, (omval), Harald Nilsson, Uppsala, (omval), Cecilia von Heijne, Stockholm, (nyval) samt Christer Skaring, Stockholm, (nyval).

Till valberedning valdes Björn Tarras-Wahlberg, Stockholm, (omval, sammankallande); Ulla von Wowern, Lund, (omval) samt Teodor Hassel, Göteborg, (omval). Till ordinarie revisorer valdes Roger Bringhed, Växjö, yrkesrevisor, (omval) och Max Mitteregger, Stockholm, (nyval). Till revisorssuppleant valdes Roger Lind, Linköping, (nyval).

Årsavgift

Årsavgiften för 2007 beslutades vara oförändrad, d.v.s. 250 kronor (125 för juniorer och 375 för utrikes boende).

Belöningar

På förslag från styrelsen beslutade årsmötet att kalla Peter Berghaus, Gert Hatz, Vera Hatz samt Jørgen Steen Jensen till hedersledamöter. Enligt styrelsebeslut kallades Hans-Jürgen Ulonska, Hendrik Mäkelar och Jens Christian Moesgaard till korresponderande ledamöter.

Monica Golabiewski Lannby och Kjell Holmberg tilldelades SNF:s förtjänstmedalj i silver för berömvärd och långvarigt arbete i föreningens tjänst. Vidare tilldelades Tuukka Talvio, Anders Frösell och Harald Nilsson SNF:s Elias Brenner-medalj för förtjänster inom numismatiken.

Ordföranden delade ut föreningens guldnål för 40-årigt hedersamt medlemskap till följande personer: Leif Pahlsson, Sedlabanki Islands, Lennart Wadnert, Sonny Serrestam, Roland Rönnberg, Hans Rabenius, Jan Persson, Anders Palmius, Hans Olsson, Torvald Johannes, Thord

Resultaträkning	Not	2007-01-01 -2007-12-31	2006-01-01 -2006-12-31
Nettoomsättning	1, 2	501 273	527 064
Övriga rörelseintäkter		175 000	175 000
		676 273	702 064
Rörelsens kostnader			
Handelsvaror		-183 822	-41 939
Övriga externa kostnader	3, 1, 2	-674 565	-696 012
Personalkostnader	4	-137 551	-125 495
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	5	-22 952	-12 306
		-1 018 890	-875 752
Rörelseresultat		-342 617	-173 688
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter	6	1 307 936	103 470
Räntekostnader		-9 923	-12 968
Resultat efter finansiella poster		955 396	-83 186
Årets resultat		955 396	-83 186
Balansräkning		2007-12-31	2006-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier, verktyg och installationer	7	80 208	60 223
Summa anläggningstillgångar		80 208	60 223
Omsättningstillgångar			
<i>Varulager m.m.</i>			
Lager samlarmedaljer		20 382	7 882
Lager litteratur		42 500	77 500
		62 882	85 382
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		6 022	5 400
Övriga fordringar		123 282	50 008
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		2 004	4 384
		131 308	59 792
<i>Kortfristiga placeringar</i>			
Övriga kortfristiga placeringar	8	2 466 372	2 245 363
Kassa och bank		963 117	899 334
Summa omsättningstillgångar		3 623 679	3 289 871
Summa tillgångar		3 703 887	3 350 094

Eget kapital och skulder	Not	2007	2006
Eget kapital			
<i>Fritt eget kapital</i>			
Eget kapital vid årets början		1 959 067	2 042 253
Årets resultat		955 396	-83 186
Summa eget kapital		2 914 463	1 959 067
Fonder			
Donationsfonder, andra fonder och reserverade medel	9	670 893	960 978
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		60 446	13 014
Övriga skulder		3 664	321 700
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		54 421	95 335
		118 531	430 049
Summa eget kapital och skulder		3 703 887	3 350 094
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Tilläggsupplysningar

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Varulager har värderats till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen. Erforderligt avdrag för inkurans har gjorts. Periodisering av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Noter

1 Nettoomsättning

Medlemsavgifter	177 445	196 759
Auktionsverksamhet	174 435	179 595
Övrig nettoomsättning	149 393	150 710
	501 273	527 064

2 Övriga externa kostnader

SNT	393 937	378 790
NNUM	27 146	29 779
Resekostnader	59 035	53 316
Telefon, Internet, hemsida	12 548	10 567
Föreningsmöten, representation m.m.	66 430	9 690
Porto	15 794	12 305
Kontorsmaterial	3 504	1 722
Hyra	4 800	4 800
Övriga lokalkostnader	10 689	10 085
Förbrukningsinventarier	11 778	13 862
Försäkring	9 092	7 916
Föreningsavgifter	6 511	7 005
Redovisningskostnader	40 601	36 506
Projektet Sveriges Mynthistoria	0	100 000
Övriga kostnader	12 700	19 671
	674 565	696 014

3 Arvode och kostnadsersättning

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter. Allt annat är andra uppdrag.

Revisionsuppdrag	6 911	3 973
Andra uppdrag	33 690	32 533
	40 601	36 506

4 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda		
Kvinnor	0,5	0,5
Män	0,0	0,0
	0,5	0,5

Löner, ersättningar och sociala kostnader

Löner och andra ersättningar till övriga anställda	110 480	103 440
Övriga sociala kostnader	27 071	22 055
	137 551	125 495

5 Avskrivningar

Anläggningstillgångar skrivs av enligt plan över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde. Följande avskrivningsprocent tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier, verktyg och installationer 20 %

6 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		2007	2006
Utdelningar		105 804	99 180
Räntor		13 637	4 290
Realisationsresultat vid försäljningar		1 204 195	0
Nedskrivningar		-15 700	0
		1 307 936	103 470
7 Inventarier, verktyg och installationer		2007-12-31	2006-12-31
Accumulerade anskaffningsvärden			
Ingående ackumulerade anskaffningsvärde		77 940	47 760
Inköp		42 937	30 180
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden		120 877	77 940
Accumulerade avskrivningar			
Ingående ackumulerade avskrivningar		-17 718	-5 412
Årets avskrivningar		-22 952	-12 306
Utgående ackumulerade avskrivningar		-40 670	-17 718
Utgående balans		80 207	60 222
8 Aktier och andelar, omsättningstillgångar			
<i>Namn</i>	<i>Antal</i>	<i>Ansk. värde</i>	<i>Bokf. värde</i>
Investor B	1 200	43 631	43 631
Handelsbanken AIO 633F 080908		204 000	204 000
Handelsbanken AIO 729M 120416		448 800	440 000
Handelsbanken AIO 729B 120416		351 900	345 000
Handelsbanken aktiefond Sverige/Värld	11 699	933 741	933 741
Handelsbanken räntefond	4 989	500 000	500 000
		2 482 072	2 466 372
			3 941 583
9 Donationsfonder, andra fonder och reserverade medel		2007-12-31	2006-12-31
Burmesters medaljfond		180 304	177 640
Burmesters förlagsfond		218 290	215 064
Rasmussons stipendiefond		72 024	70 959
Lagerqvists medaljfond		200 275	197 315
Projektet Sveriges Mynthistoria		0	300 000
		670 893	960 978

Nilsson samt Martin Ekman. Vidare tilldelades Roger Lind, Stefan Fransson, Mikael Persson, Per Larson samt Sven Arweson SNF:s hedersgåva för väl utfört arbete i samband med årsmötet 2007. De som ej var närvarande fick sin belöning hemskickad.

I samband med Myntets dag på Kungl. Myntkabinettet den 24 november tilldelades Sten Törngren Elias Brenner-medaljen för sina insatser för numismatiken i Sverige.

Styrelse

Vid det konstituerande sammanträdet den 5 maj i Linköping fördelades uppdragen enligt följande:

Ordförande: Julius Hagander

Vice ordförande: Dan Carlberg

Sekreterare, ansvarig för hemsidan: Magnus Tagesson

Kassaförvaltare: Jan-Olof Björk

Ledamot, medaljvårdare: Frédéric Elfver

Ledamot, ansvarig utgivare SNT: Ian Wiséhn

Ledamot, klubbmästare: Leif Jansson

Suppleant, arkivarie, bibliotekarie och programsekreterare:

Sven-Erik Olsson

Suppleant, programsekreterare: Harald Nilsson

Suppleant, programsekreterare: Cecilia von Heijne

Suppleant: Christer Skaring

Styrelsen har under året hållit fyra protokollförda sammanträden. Förutom i styrelsen har arbete pågått i kommittéerna för programverksamhet och för föreningens auktionsverksamhet.

Stiftelser

Sven Svenssons stiftelse för Carlberg

Föreningens representanter har varit:

Ordinarie:	Suppleanter:
Jan-Olof Björk	Julius Hagander
Sven-Erik Olsson	Leif Jansson
Ulf Nordlind	Dan Carlberg

Gunnar Ekströms stiftelse för numismatisk forskning

Föreningens representanter har varit:

Ordinarie:	Suppleant:
Ulf Nordlind	Christer Skaring

Sven Svenssons samlingar

Kontrollant för samlingarna har under året varit Magnus Tagesson.

Svensk Numismatisk Tidskrift (SNT)

SNT har under året haft Ian Wiséhn som ansvarig utgivare. Redaktionssekreterare har varit Monica Golabiewski Lannby och annonsansvarig Carin Hirsch Lundborg. SNT har utkommit med åtta nummer. Sedan mitten av 2003 finns SNT även tillgänglig i elektronisk form på föreningens samt Kungl. Myntkabinettets hemsidor.

Auktionsverksamhet

Auktionsverksamheten har under året skötts av Göran Wahlquist med bistånd av föreningens styrelsemedlemmar, främst Bernt Thelin. Under året har tre auktioner (nr 153, 154 och 155) hållits med material ur Sven Svenssons samling (den 5/5, 24/11 och 11/12).

Föreningsmöten och aktiviteter

21/2 hade SNF sin första föreningskväll på Banérgatan med ett lättamt, aktuellt tema.

24/3 arrangerades ett numismatiskt seminarium på KMK med ett antal

föredrag med avbrott för gemensam lätt lunch samt eftermiddagskaffe. De som bidrog var Magnus Tagesson (*GIS i numismatikens tjänst*), Kjell Holmberg (*En översikt över den svenska myntningen 1364-1520, och några nya rön kring vissa mynttypers datering*), Magnus Wijk (*Storsamlaren Gunnar Ekström*), Jan-Olof Björk (*Projektet Den svenska mynthistorien*) samt Ulf Carleson (*Sporrong-polletter*).

14/4 deltog föreningen som utställare med bokbord på FriMynt i Helsingborg.

25/4 hade SNF föreningskväll på Banérgatan, med ett lättsamt, aktuellt tema.

5-6/5 hölls årsmöte på Radisson SAS Hotel i Linköping. Förmiddagen inleddes med en visning av Stadsbiblioteket i Linköping. I samband med årsmötesförhandlingarna hölls en auktion (nr 153) med material ur Sven Svenssons samling. Andra dagen ägnades åt en mycket uppskattad utflykt till Vadstena med bl.a. besök på slottet samt ett lunchföredrag med titeln *Östgötamyntningen genom tiderna* av Lars O. Lagerqvist.

23/5 hade SNF på nytt föreningskväll på Banérgatan, med ett lättsamt, aktuellt tema.

1-3/6 stod SNF som värd för Nordisk Numismatisk Unions möte i Stockholm. Fredagskvällen togs delegater och deras gäster emot av Stockholms kommunfullmäktiges andre vice ordförande Hadar Cars i Stockholms stadshus med buffé och rundvandring.

De traditionella årsmötesförhandlingarna, som äger rum vart tredje år, kunde avhållas på inbjudan av Kungl. Myntkabinettet i deras lokaler. Föredragen av Ian Wiséhn, Michael Märcher, Tuukka Talvio och Thorulf Björklund rönt stor uppskattning. Det hela avslutades med en visning under professionell guidning av KMK:s skatter.

På kvällen hölls en middag på Hilton vid Slussen där bl.a. varje deltagare fick den till mötet speciellt slagna unionsmedaljen. Mötet avslutades på söndagen med en utflykt till Tumba Bruksmuseum med guidad visning och lunch.

21/7 deltog föreningen som utställare med bokbord på myntmässan i Olofström.

26/9 hade SNF föreningskväll på Banérgatan under temat "Museer i Paris".

13/10 förevisades Timmermansordens

mynt- och medaljsamling i Stockholm av dess vårdare, tillika suppleant i SNF:s styrelse, Harald Nilsson.

24/10 hade SNF föreningskväll på Banérgatan, med temat "Bilder från tre utställda myntsamlingar".

21/11 hade SNF föreningskväll på Banérgatan, med ett lättsamt, aktuellt tema.

24/11 var det Myntets dag på Kungl. Myntkabinettet med myntmessa, föredrag, workshop samt auktion (nr 154) med material ur Sven Svenssons samling. Därefter hölls en gemensam middag på Myntkrogen.

11/12 hölls föreningens traditionella julfest i föreningslokalen på Banérgatan med bl.a. smörgåstårta och en mindre Svenssonauktion (nr 155).

Medlemsutveckling

Medlemsutvecklingen framgår av följande sammanställning:

31/12	2007	2006
Beskyddare	1	1
Hedersledamöter	5	2
Korresponderande ledamöter	17	17
Ständiga medlemmar	29	29
Ärligen betalande äldre medlemmar	660	749
Ärligen betalande yngre medlemmar	2	3
Utländska medlemmar	36	45
Anslutna föreningar och klubbar	20	21
	770	867

Under år 2007 har följande medlemmar avlidit:

Ted Malmstedt
Börje Kardel
Nils J. S. Ekessiöö
Tore Jakobsson
Paul Levin
Leif Rydin

Föreningens ekonomi

Föreningens ekonomi framgår av resultat- och balansräkning.

Julius Hagander, *ordförande*
Dan Carlberg, *vice ordförande*
Magnus Tagesson, *sekreterare*
Jan-Olof Björk, *kassaförvaltare*
Frédéric Elfver, *ledamot*
Ian Wiséhn, *ledamot*
Leif Jansson, *ledamot*

Magnus Tagesson

En annorlunda myntsamlare i Piteå

Ett helt skåp fullt med gamla pengar. Den lycklige ägaren var John Grankvist som här sitter bredvid sin "privatbank".

Bilden är skannad ur Piteå Tidning den 11/1 1962.

ÅKAREN JOHN GRANKVIST i Pitholm, som ligger sydost om Piteå i Västerbotten, samlade på mynt. Han ansågs vara intressant och kom därför in i *Piteå Tidning* den 11 januari 1962 såsom varande en annorlunda person i bygden.

Grankvist körde dagligen sin stora lastbil och också ofta nattetid på gator och vägar. Han tycks ha varit lika uppmärksam på vad som låg på vägarna som på den mötande trafiken. Gång på gång såg han något "mystiskt" på vägen. Då stannade han lastbilen och tog upp föremålet som ofta visade sig vara något mynt.

Men vilken ettöring som helst kunde vara av stort värde för John Grankvist då han skulle komplettera sina samlingar. Trots att Grankvist ansåg sig vara fattig så hände det ändå att han då och då även köpte mynt från vänner och bekanta. Största myntet var ett plåtmynt i valören 4 daler sm (ökant årtal).

Mynten lade han ut på bricker som i sin tur förvarades i ett öppet skåp.

Vad som till sist hände med John Grankvists myntsamling är inte känt. Kanske ärvdes den av någon släkting eller så såldes allt.

IW

Några tidiga minnen från svensk travsport

Redan under medeltiden körde bönderna ikapp med sina hästar och vagnar på isar och landsvägar – när tillfälle gavs – till gästabad och hem från kyrkan. En organiserad travtävling i Sverige kom emellertid inte igång förrän 1870, då Svenska Kapplöpningssällskapet vid sina tävlingar på Ladugårdsgården i Stockholm även lade in en löpning för travare. Tre hästar startade på en distans av ¼ svensk mil, och segrare blev den norska hästen "Balder" med en tid av 6 minuter och 10 sekunder.

Den första riktiga travsportföreningen var *Wermlands Trafvaresällskap* som bildades 1882. Dess första tävling anordnades 1883 på Kyrksjöns is vid Arvika. Följande år bildades *Jemtlands Trafkörningssällskap* och i maj 1884 stiftades *Allmänna Svenska Trafklubben* i Stockholm.

Initiativtagarna till den senare hade tidigare samma år arrangerat de första organiserade tävlingarna på Brunnsviken – ett ur många synpunkter märkligt evenemang. En publik på närmare 10.000 personer hade samlats. Första pris uppgick till det imponerande beloppet av 1000 kronor. Svenska, norska och finska hästar deltog. Banan var en engelsk mil och sträckte sig i rak linje från Ulriksdalslandet till Hagapaviljongen. De startande hästarna kördes en och en, bästa tiden avgjorde vinnaren.

Allmänna Svenska Trafklubben fortsatte de närmaste åren framgångsrikt sina tävlingar och införde för första gången i Sverige en elliptisk

tävlingsbana. De båda följande åren inställdes emellertid tävlingarna och 1892 upplöstes klubben "i brist för saken intresserade personer".

Inventarier och överblivna priser donerades till den 1886 bildade *Linde Trafklubb*, som blev av stor betydelse för svensk travsports vidareutveckling. I ledningen för denna klubb stod från 1890 veterinär A. Pålman. Det var Pålman som införde handikapp "i proportion mot den tid, varmed seg-

Biljett till Allmänna Svenska Trafklubbens travtävlingar.

rare förut slagit andra hästar". Han förbehöll vissa löpningar för enbart ston, andra för hingstar, utarbetade ett stamregister samt utgav åren 1893-1929 *Kalender för svensk travsport*.

Inträdeskort och biljetter

Det finns mycket att berätta om dessa tidiga försök inom travsporten, men tyvärr är det tämligen illa ställt med bevarade föremål från pionjärtiden.

Inträdeskort till Södra Trafklubbens tävlingar någon gång på 1890-talet.

I denna artikel presenteras dock ett par kort eller biljetter som kan ge en antydning till känslan kring 1890-talets tävlingar.

Här visas en biljett gällande Allmänna Svenska Trafklubbens tävlingar. Papperet har en grönaktig ton och storleken är 90x62 mm. På höger sida finns ett utstansat hål och en slits som leder till hålet. Uppenbarligen var det meningen att innehavaren av biljetten skulle bära den synlig

Matsedel från Lindes Trafklubbs middag på Stadshotellet i Lindesberg den 24 februari 1892.

på en kavaj- eller rockknapp. Biljetten gällde för en person och kostade 1 krona. På vänster sida avbildas en hästska. På både fram- och baksidorna finns ovala lila stämplor som berättar följande: ALLM. SVENSKA TRAFKLUBBEN STOCKHOLM.

Det andra minnet är ett inträdeskort ”till Södra Trafklubbens täflingar 189...”. Uppenbarligen rör det sig här om ett oavvänt kort. Det är tillverkat av papp, 118x76 mm. På övre långsidan finns ett metallförstärkt hål i vilket är fäst ett gult sidenband. Troligen skulle även detta kort fästas på en kavaj, rock eller klänning.

Till sist har artikelförfattaren haft svårt att motstå frestelsen att visa en matsedel från ”Lindes Trafklubbs Middag” på Stadshotellet i Lindesberg den 24 februari 1892. Det blev säkert en middag som de närvarande gästerna skulle minnas en lång tid framöver!

Korten är i privat ägo. Skannade.

Ian Wiséhn

Personalia

Brenner-medaljen

I samband med Myntets dag på Kungl. Myntkabinettet den 24 november förra året tilldelades Sten Törngren Elias Brenner-medaljen för sina insatser för numismatiken i Sverige. Fotot är taget vid detta tillfälle av Magnus Tagesson.

Ny skrift om de svenska plåtmyntens historia 1644 – 1776

Pris 70 kr + porto

Kan beställas på konferens.butik@myntkabinettet.se eller köpas i KMK:s butik tel. 08-5195 5304

KUNGL. MYNTKABINETTET
SVERIGES EKONOMISKA MUSEUM

Stöd medaljkonsten
genom att bli medlem i FIDEM

För mer information kontakta Sveriges delegater:
Marie-Astrid Voisin, e-mail: mav@myntkabinettet.se
Christian Wirsén, e-mail: christian.wirsén@glocalnet.net

www.fidem-medals.org

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

**KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER**

Olympiska föremål

Vasagatan 42
111 20 STOCKHOLM
Tel. 08-411 08 07

Föreningar

Myntklubben Skilling Banco

Våren 2008

10/4 Köp, byt och sälj.

12/4 Bussresa till Frimynt i Helsingborg. Myntklubben Skilling Banco arrangerar.

Bokning Roger Lind,
tel. 013-12 22 62. Pris ca 175 kr.

8/5 Myntsåsongen hösten 2007/våren 2008. Vi träffas och gör en summering av den gångna säsongen. Planering av verksamheten hösten 2008/våren 2009.

Möteslokal:

ABF (Sparbankshuset),
Snickaregatan 20, Linköping,
konferensrum Prästkragen,
plan 3, kl. 18.30-22.00.

www.mksb.se

Workshop

17 april kl. 18.30-19.30

Gå våren i förväg – lär dig göra pappersblommor med Madeleine Hamberg!

Olika typer av papper med olika struktur kommer att användas under workshopen.

Fri entré. Föranmälan krävs.

26/4 - 21/9

Hundra år av rörelse – ett sekel med Tumba GOIF

Utställning om idrottande och gymnastik med anledning av Tumba GOIF 100 år.

27/4

Tumba Bruksmuseum släpper specialtillverkat handgjort papper från originalformen år 1866.

Pris 480 kr, upplaga 25 ark.

www.tumbabruksmuseum.se

Myntauktion

24 maj 2008

Svartsjödaler

Välkommen som köpare eller inlämnare
på våra auktioner.

Frimärkshuset
Skandinavisk Filateli AB

Humlegårdsgatan 13 Telefon 08-661 74 50
114 46 STOCKHOLM Telefax 08-662 82 46

E-post: auctionbids@frimarkshuset.se
www.frimarkshuset.se

AURUM AUKTIONER AB
stockholm

Myntauktioner i
centrala Stockholm!

Låg provision - Alla objekt beskrivs utförligt
både i tryckt katalog och Internetkatalog

Vi söker alltid bättre
mynt, sedlar, medaljer, polletter och litteratur!

Tel. 08-660 20 70, vard. 9-13 Mail: info@aurumauktioner.se

www.aurumauktioner.se

MYNTKOMPANIET

Vi håller **2 kvalitetsauktioner** och 9 månadsauktioner om året gemensamt med
Frimärkskompaniet, Lars-Tore Erikssons Frimärksauktioner och AB Philea.

Vi söker **inlämningar** av bättre mynt, sedlar, frimärken, vykort, handskrifter,
aktiebrev, autografer m.m.

Vi har mycket goda möjligheter att finna köpare till dina objekt eftersom
ca 20 000 kunder ser varje auktion via våra kataloger och hemsidan.

Myntkompaniet
Svartensgatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17
Fax: 08-643 22 38
E-post: mail@philea.se

www.myntkompaniet.se

KÖPES!

Wismar: 3 Pfennig 1621-1835
Pommern: 1/6 Taler 1689-1761
Rostock: 3 Pfennig 1621-1761
Hessen-Kassel och
Hessen Schmalkalden
 1730-1751 alla valörer.

Provmynt:
 1/6 Rdr 1829 i koppar
 1 Skilling 1826 i tenn
 1 Skilling 1833

Kopparmynt:
 1 Skilling 1802-1805 präglad
 på 2 ÖRE SM 1755

(bytesförslag beaktas)

Sten-Olof Andersson
 Smålandsvägen 20
 611 56 Nyköping
 Tele: 0155- 26 96 16 (18.00-23.00)
 E-post: skilling.s-oa@telia.com

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

är en sedan 1973 etablerad sammanslutning av för närvarande 18 mynthandlare i flera olika städer i landet. Föreningen är ensam i sitt slag i Sverige.

Genom samarbete med de övriga medlemmarna vill varje mynthandlare förbättra och utöka sina tjänster.

Antikboden
 Kyrkogatan 2, 222 22 LUND
 Tel. 046-12 99 00

Hamrin & Svahn Mynt AB
 Sjöberg 1, 147 91 GRÖDINGE
 Tel. 08-732 66 86, 070-212 64 55

Karlskrona Mynthandel
 Hantverkaregatan 11, 371 35 KARLSKRONA
 Tel. 0455-813 73

Rune Larssons Mynthandel
 Stora Brogatan 14, Box 98, 503 06 BORÅS
 Tel. 033-41 03 15

Lunds Mynthandel
 Klostergatan 5, 222 22 LUND
 Tel./Fax 046-14 43 69

AB Malmö Mynthandel & Vykortsantikvariat
 Sven Gunnar Sandberg
 Kalendegatan 9, 211 35 MALMÖ
 Tel. 040-611 65 44

J. Melin Mynt
 Koltrastvägen 23, 370 24 NÄTTRABY
 Tel. 0455-155 99

HB Myntinvest Corona
 Östra Storgatan 20, 611 34 NYKÖPING
 Tel./Fax 0155-28 63 25

Mynt & Medaljer HB
 Sveavägen 96
 Box 19 507, 104 32 STOCKHOLM
 Tel./Fax 08-673 34 23

Ulf Nordlinds Mynthandel AB
 Karlavägen 46
 Box 5132, 102 43 STOCKHOLM
 Tel. 08-662 62 61
 Fax 08-661 62 13

Norrälje Mynthandel
 Nils Ferlins gränd 1
 Box 4, 761 21 NORRÄLJE
 Tel. 0176-168 26
 Fax 0176-168 56

Pecunia MM HB
 Farinvägen 8, 245 33 STAFFANSTORP
 Tel./Fax 046-25 21 19

J. Pedersen Mynthandel
 Norra Strandgatan 30
 Box 1320, 251 13 HELSINGBORG
 Tel./Fax 042-12 25 28

Selins Mynthandel AB
 Regeringsgatan 6
 Box 16 390, 103 27 STOCKHOLM
 Tel. 08-411 50 81
 Fax 08-411 52 32

Strandbergs Mynthandel
 Arsenalsgatan 6
 Box 7377, 103 91 STOCKHOLM
 Tel. 08-611 01 10, 611 58 20
 Fax 08-611 32 95

Tamco Numismatics
 Box 6235, 102 35 STOCKHOLM
 Tel. 070-631 58 09

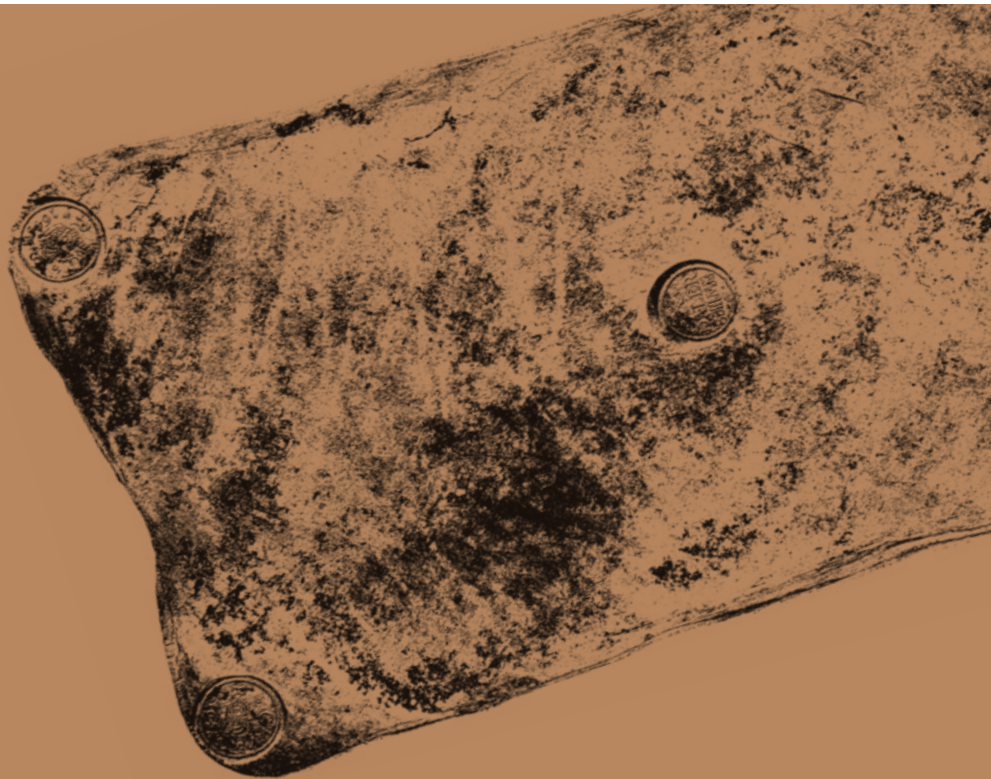
Ticalen Mynthandel
 Stureplatsen 3, 411 39 GÖTEBORG
 Tel./Fax 031-20 81 11

Håkan Westerlund Mynthandel
 Vasagatan 42
 Box 490, 101 29 STOCKHOLM
 Tel. 08-411 08 07
 Fax 08-21 21 96

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

Box 19 507 • 104 32 Stockholm • Tel. 08-673 34 23 • Fax 08-673 34 23

Besök vår hemsida: www.mynt.nu/smf/

VÄRLDENS ÖPPNAR 3 APRIL. STÖRSTA MYNT

TUNGA KOPPARPLÅTAR &
FJÄDERLÄTTA SEDLAR

KUNGL. MYNTKABINETTET

Öppet alla dagar 10 – 16. Slottsbacken 6, 08-519 553 04
www.myntkabinettet.se Fri entré måndagar.

